

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy óra 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy óra 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 50 ft.
minden következőnél 16 ft.

Kgyiltár száma 40 HÍR.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veszérelk: A kórházi hecc.
- A külön vámtérletért.
- Egyrül-másról.
- A kórház gyógyszer-számlái.
- Katonák a párbaj ellen.
- Az országzász veszedelme.
- Egy főispán a királyhoz.
- A három grácia.
- Egészségtani múzeum Aradon.
- Elégtétel Matavevsky dr.-nak.
- Ülés a Kereskedők Körében.
- Baromfi-tenyésztési-telep Aradon.
- Lumpolás senobárok mellett.
- Arad bajnoka.
- Október hatodika.
- Mathuzálem házassága.
- Kisjenői vadászatok.
- Az Étna háborog.

A kórházi hecc.

Arad, szeptember 27.

Nincs ennek a városnak megbecsülésre érdemesebb közintézménye az aradme-gyei közkórháznál, mely évek hosszú sora óta csendben, zajtalanul végzi a maga munkáját a társadalom s az emberiség szolgálatában. Nincs annyi elszikkasztott forint ebben az országban, a hány emberrel tettek itt jót. S mégis: nincs annyi év ennek az intézetnek a múltjában, ahány váddal illették meg két nap óta. A tolvajoknak akkor van ünnepnapjuk, mikor tisztességes emberekre kiáltják rá a „feszítsd meg“-et.

Két nap óta az a legnagyobb szenzá-

ció Aradon, hogy a kórház gyógyszer-számlái körül kétezer korona hiányt fedeztek fel. Kik? Az ellenőrző közegek? Nem. A felettes hatóság? Nem. A miniszterium? Még az sem. Csak egy ismeretlen valaki, a kinek csupán álnevét tudják, mert ő maga nem mert a nyilvánosság elé jönni. Ez az anonim-ur volt az, aki — bizonyára nem a legtisztább lelkiismerettel — azt a merész felfedezést tette, hogy az aradi kórháznál kétezer korona erejéig súlyos visszaéléseket követtek el, s ezt a felfedezését feljelentés formájában tudomására hozta a belügyminiszternek is. Tehette, mert a hamis köntös megvédi a következmények elől.

Ha lelkiismeretes ember kezébe kerül ez a feljelentés, akkor az előbb meggyőződik a felhozott vádak alaposágáról, vizsgálatot indít s azután ítélkezik. Ha lelkiismeretlen, vagy tudatlan ember fog a dologhoz, az biztosan baklövést csinál. A kórháznak pechje volt, mert a feljelentés erre a második utra tévedt. Valami újdonsült fogalmazócska tultengő ambícióval beugrott a feljelentésnek s lőtt olyan bakot, a melyet ennek a kórháznak hirneve drágán fizetett meg. A miniszterium minden előzetes vizsgálat, minden meghallgatás nélkül a maga fennhatósága erejével kimondta, hogy visszaélés, hanyagság és még nemtudom mi-egyéb van, s hogy a kórház igazgatója elmarasztalendő a hiányzónak látszó kétezer korona a megfizetésében. Erre az történt,

hogy a sajtó egyrésze a miniszteri határozat alapján nyílt és határozott váddal lépett fel, gyanus lett előtte egyszerre mindenki, aki él, a kórház-bizottság pedig szónéklül öszszetett kezekkel nézte az eseményeket, türte, hogy a kórházat, igazgatóját, tisztviselőit napokon keresztül méltatlanul és alaptalanul illessék a legkeményebb s legkompromittálób vádakkal.

Hibát és mulasztást követtek el: az első és legnagyobbat a felületes *miniszterium*, a másodikat pedig a kényelmes *kórházi-bizottság*. A tudva alaptalanul beadott feljelentés több a hibánál és a mulasztásnál, az egészen más beszámítás alá esik.

A legnagyobb hiba a miniszteriumban történt, amikor ilyen könnyelműen hozta meg *határozatát*. Még *vizsgálatot* is csak akkor lett volna szabad indítani, ha megvan a bűnnek a *magva*. Mennyivel helytelenebb tehát *ítéletet* mondani olyan emberek felett, akiknek még nem adunk alkalmat arra, hogy védjék magukat. Hiába mondják azt, hogy csak vád van, a vád mindig fél utja az ítéletnek. Tessék elolvasni a lap belsejében azt a *tudósítást*, mely a kórházi gyógyszer-számlák ügyéről szól s amely illetékes helyekről nyert információk alapján kimutatja azt, hogy az egész hecc egy alaptalan, rosszakaratu feljelentésből indul ki s egy felületes ítélet következtében nőtt nagyra. Lehet, hogy az a kétezer korona hiány n.egvan, sőt lehetne több is, mikor az

TARCA

A hétről.

Régi magyar ének
egy fölfedezetlen kodexből.

Dolga bizony régen
Magyarnak jobb vala,
Gondok híján éle,
A míglen meghala.
Lakomáktól gyakran
Nehezült asztala,
Lelkét megfüröszte
Igricek vig dala;
Senki nem sikkasztta,
Nem lopott, nem csala,
Dolga bizony régen
Magyarnak jobb vala!

Magyarok régente
Rovással irának,
Rovás-szarkalábból
Bajuk sohse támadt;
Valaki ha nevért
Váltóra ráróttá,
Nem lett azért abbul
Pör, se expenznóta.

Verseket se róttak
Fára minden héten,
Magyaroknak dolga
Hej, jobb vala régen!

Régen krónikákat:
Ma adókat rónak;
Száma nincs egyenes
S a görbe adónak.
Pótadó hírére
Nem nyögtek föl egyre:
Mint megy ötven, hatvan,
Majd föl, hatvanegyre.
Hatvanegyből eztán
Lesz a hatvanhárom,
Türelmes nyakunkon
Nehéz e pót-járom!
Olyan ez az álok,
Mint a rossz hővmérő:
Örökké fölmenő,
Sohase letérő;
S mint a kacér lelkü
Menyecskék szoknyája, —
— Verje ki a rossz seb,
Aki kifundálta!

Erkölc csöszzeinek
Nem vala nagy gondja:

Csitri lányt az utcán
Senki meg nem rontja.
Állatlelkü ember
Félé nem tekintget,
Nincsen páciense
Doktor Krafft-Ebingnek.
Sehol, oly gyalázat
Sehol, annyi gazság,
Sehol, mint manapság;
Annyi *kosarasság*.
Ilyen nyavalyával
Nem vetettek számot, —
Azt se tudják vala,
Mik a gardedámok!

Nem volt fősvény Ménes
Venyigéje, fája,
S nem volt a magyarnak
Borvám-klauzulája.
Ha leszüreteltek
Végig a Hegyalján,
Bicskanyító lórét
Nem hozott a talján,
Ma a magyarok csak
Eszmét szüretelnek,
Nehéz panaszokkal
Nagygyűlések telnek,
Megmondta Szemere:

egyedül a gyógyszer ára egyik évről a másikra tíz forintnyi árkülönbséget mutat s mikor a gyógycélokra használt szer árát a miniszteriumban annyiba számítják, mint a kilincstisztító porét. Ha a miniszterium meggyőződött volna arról, hogy a kifizetett számlák árai megfelelnek az ugyanazon évi árjegyzék árainak, ha meggyőződött volna előbb arról, hogy ezt vagy amaszt a szert nem gyümölcs-befőzéshez, hanem gyógy-célokra vásárolták, — úgy nem talált volna hiányt a számadásokban.

A helyi és fővárosi lapok egyrésze nyíltan és határozottan megvádolta a kórháznak érdemekben megőszült volt igazgatóját avval, hogy összejátszott a szállító céggel s hogy ketten megkárosították az államot kétezer koronákkal. Ugyan, — kérjük — feltételezhető-e *Matavovszky* Nándorról, aki negyven éven keresztül kifogástalanul s példa nélkül való anyagi és erkölcsi eredménnyel dirigálta a kórházat, aki százazreket takarított meg az államnak lelkiismeretessége által, feltételezhető-e erről a puritán jellemű öreg urról, hogy igazgatóságának utolsó két évében összejátszon egy szállító-céggel s hogy évenként 250, mond: kétszázötven forintokat vágjon zsebre az állam pénzéből? Hát egy becsületben eltöltött hosszú életnek az az elismerése, hogy aggságában meggyanusítják, s hogy nyilvánvalóan hamis vádakkal illessék? Hogy feltételezzék arról, aki az államnak a maga fáradsága árán *százezer forintokat* gyűjtött, hogy ugyanaz az ember ugyanazt az államot *kétszázötven forinttal* megrövidítette? Ha a miniszterium alapossággal jár el, úgy bizonyára nem következhetett volna be az, hogy az egész ország közönsége előtt kompromittálva, szégyenben megsértve álljon a közkórház egész tisztikara, élén tiszteletben megőszült, nyugalomba vonult igazgatójával.

Végül, bár nem utolsó sorban, hibás Aradmegye törvényhatóságának kórházbizottsága. Ennek a testületnek legjobban kell tudnia, amint tudja is, hogy visszaélésről, összejátszásról, panamáról szó nincs. Tudta, mert tudnia kellett, hogy tisztviselői ártatlanok ebben az odíozus ügyben, mégis napokig tétlenül tűrte, hogy

a főnhatósága alá tartozó intézet és annak vezetősége az egész ország közönsége előtt cáfolat és felvilágosítás hiányában napról-napra erősödő vádakkal illettesse nek s csak ma jutott eszébe felemelni tiltakozó szavát az alaptalan vádak ellen. Ez nem mód a közigazgatás amugy is korrumpált hírnevének megóvására.

Az eseményekből nyilvánvaló, hogy a legnagyobb foku lelkiismeretlenséget a miniszterium követte el. Elsősorban ez a forum az, amelyet felelőssé kell tenni az események miatt. Ez az alapot adta meg a sajtónak az immár alaptalannak nyilvánított vádak terjesztésére, a kórházi-bizottság pedig nem sietett elvonni az alkalmat a sajtó elől a méltatlan vádak fokozására. Mindakettő éppen elég baj volt.

A vármegyék és a miniszter. *Budapestről* jelentti tudósítónk: A belügyminiszterium törvény-előkészítő főosztálya a pénzügyminiszter kiküldötteinek közreműködésével kidolgozta a vármegyék pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. törvényzikk végrehajtási rendeleteinek előadói tervezeteit. Három terjedelmes munkát készült, u. m.: 1. Utasítás a vármegyei pénztári teendőknek a királyi állampénztárak (adóhivatalok) részéről való ellátásáról. 2. Utasítás a magyar királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségek (számvevőségi kirendeltségek) útján ellátandó vármegyei központi számvevői szolgálat tárgyában. 3. Utasítás a vármegyei gyámpénztáraknak a királyi állampénztárakban (adóhivatalokban) való kezeléséről, az árvapénzek gyümölcsösztetéséről és a gyámügyi számvitelről. — *Szell* Kálmán belügyminiszter ezeket az előadói tervezeteket is, épúgy mint az ügyviteli szabályzatok tervezeteivel történt, az érdekelt miniszteriumok képviselőiből, valamint külső gyakorlati férfiakból álló tanácskozmány bírálata és megvitatása alá bocsátja. A belügyminiszter elnöklété alatt tartandó szaktanácskozmány a belügyminiszterium tanácsstermében október hó első napján, szerdán délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

Az első kérvények. Az új képviselőház elnöki irodájába már megérkeztek az első kérvények. *Borsodmegye* az árvapénzek kezelésé-

vel megbízott tisztviselők szabatosabb ellenőrzését, a nemzetiségi törvény módosítását és végül a megyei tisztviselők lakbérügyének rendezését sürgeti; *Borsodmegye* adómentességet kér a termelő által a saját terméséből kisüstitő főzött szeszre; *Esztorgommegye* köztörvényhatósági bizottsága pedig a vasárnapi munkaszünetnek a köztisztviselőkre való kiterjesztéséért folyamodik.

A külön vámterületért.

(Debrecen város mozgalma.)

Arad, szeptember 27.

Mialatt Bécsben a miniszteri konyhában sütik-főzik a nemzetek jövő sorsát, azalatt hazánk egyik vidéke a másik után nyilatkozik meg, s foglal állást a külön vámterület mellett. A múlt hetekben Erdély értelmisége nyilatkozott meg Marosvásárhelyen. Holnap, vasárnap, az Alföld nagy metropolisa, a kálvinista Róma tüzi ki a nemzeti érdekek lobogóját.

Igazán jól esik szívünknek látni, hogy a politikai léhaskodásnak e mai korszakában éppen Debrecen városának lelkes, hazafias és minden jóért-szépért lelkesülő polgársága egyike az elsőeknek, mely szert fog az önálló vámterület mellett. Szert fog pedig minden politikára való tekintet nélkül.

Nagy jelentőségű dolog ez! Mert Debrecen város polgársága azzal, hogy pártkülönbség nélkül foglal állást a külön vámterület mellett, azt az elvi határozatot szentesíti, hogy a vámterület kérdése Magyarországra nézve nem politikai kérdés; hanem egyszerűen zsebkérdés, megélhetési kérdés, életkérdés.

Es amikor az a nyugodt, komoly, megállapodott debreceni polgárság, amely századok óta a legnagyobb veszélyek idején meg bírta védeni ősi fészket, a nyílt Debrecen városát, — minden idegen támadás ellen; amidőn a haza és városa jövőjeért egyaránt remegő debreceni polgárok pártkülönbség nélkül foglalnak állást a külön vámterület mellett: akkor ez sem többet, sem kevesebbet nem jelent, minthogy hazánk gazdasági életérdekeit, a polgárság életét fenntartó gyökérszálakat *csakis a külön vámterület által* lehet felvirágoztatni, tovább fejleszteni s életben tartani.

És fontos reánk a debreceni gyűlés még más miatt is! Fontos azért, mert a debreceni republika területén nem ismerik a mai divatos elnevezéseket. Ott nem tudnak különbséget

S ez az egy nem kétes:
Nem boldog a magyar,
A mikor ankétez!

Nem volt a magyarnak
Annyi nyavalyája,
Tenger sok receptet
Nem is irtak rája;
Azt is a mit irtak,
Senki nem firtatta,
Korrupció hire
Nem is lett miatta.
Szenzáció éhe
Nem nyert vele tápot:
Párducos eleink
Nem ismertek sápot.

Dolga bizony régen
Magyarnak jobb vala,
Gondok híján éle
A miglen meghala.
Elföldelvé, tettek
Mellé kardot, tegzet,
— S avval se törődtek:
Mit sütnék ki róluk
Sok tudós codexek . . .

Forgács.

A hajtók.

Irtá: Kenedi Géza.

Olvasom, hogy a szentiványi fogolyvadászatban nyolc hajtó és egy vadőr is terítékre került. Utót közölük a szeretetreméltó orosz hercegi vendég sörétezt meg, négyet a grófi házigazda. Amint így is illik. Hadd lássa a vendég, hogy mindenben övé az elsőbbség.

Hát ez szép rekord. És ami fő, még ennél is szebb jövedelem a faluban. Mert ilyenkor nem holmi amerikai sparadrappal ragasztják be a sebet, hanem amolyan belföldi flastrommal, amelyikre az van nyomtatva, hogy az usztrák-Magyar Bank a bemutatónak ilyen és ilyen szivességeket kész cselekedni. És nagy különbség volt az mindig még. Szentiványon is, hogy valamiféle koca-vadász sörétezi-e meg az „embert” dióverőnek való Lefauchoux-vel, avagy pedig igazi nagy urak cselekszik, messzehordó amerikai hammerless puskával, ami igaz, hogy mélyebbre megy egy kicsit, de azután van is láttatja.

Szent Hubertus gyalogjáró tisztelői közé tartozván, csöppet sem vagyok fölbátorodva ezen, egyébiránt csakugyan ritka eredménnyel. Fui-mus troies. Nekem is volt alkalmam a csizmaszáramból némely, nem is 10-es, hanem 8-as és hatos söréteket kiszedegetni és alig van olyan vadászpajtásom, akinek a „köztakaróján” ne lennének holmi forradások, egy-egy vigebéd után való hajtás maradandó emlékei. Ar-

ról pedig diszkrétül hallgatok, hogy jómagam is hoztam-e, nem hoztam-e és hány hajtót terítékre, aggatékra, vagy nem tudom én mire. Katonadolog, amire minden vadász el van készítve, de legfőképpen minden hajtó. Mert hajh, számító lény az ember és Kaszás Pista, a szegény zsellérember egyszer így szólott az ő síránkozó életépárjához, amikor fölköltött balkéz-zel jött haza a hajtásból:

— No asszony, ne pityeregj. Erre a téire már elvagyunk látva szépen. A méltóságos gróf ur lőtt meg. Éljen!

Hogy azután miféle praktikákkal lehet a nyolc napon innen gyógyuló sebből nyolc napon túl gyógyuló sebet csinálni, az már megint különvaló dolog és nem közönséges ága a parasztojogtudományak.

A vadászat és a szentimentalizmus, ime, nem született egy napon.

Kemény Zsigmond beszéli el Wesselényiről, — akinek emlékezete csak éppen most elevenedett fel megint — hogy egyszer nála Zsibón vadásztak. Széchenyi István is ott volt. A társaság este a kandallónál sütkérezett és a nagy európai szabadság-eszmékről beszélgettek. Valaki felvetette, hogy a namunizmust példákban kellene megmutatni, a szószátyárság nem ér semmit. A hajókra fordult a beszéd, hogy ime azok rabszolgák gyanánt szolgálnak a nagy uri passzióknak. A nagy cselekedetekre és nagy lemondásokra egyaránt kész Wesselényi azonnal készen volt. No jó, tehát mostantól

tenni az agrár érdekek és merkantil érdekek között. Debrecen lakossága ugyanis ép oly mértékben mezőgazda, amely mértékben foglalkozik kereskedéssel. A debreceni polgárnak, legyen az kisbirtokos vagy kereskedő, érdekében van, hogy segítve legyen a külön vámterület felállításával mindazokon a nagy és sorvasztó hiányokon, melyek együttvéve a maguk egészében oda juttatták az adózó polgárságot, hogy most már alig-alig tengődik. A debreceni polgár, legyen az gazda vagy kereskedő, igen jól tudja, hogy szükség van a külön vámterületre, — és ipari és kereskedelmi érdekeinket nem szabad magasabb politikai szempontokból Ausztriának áldozatul dobnia.

Tudja ezt a debreceni polgárság igen jól. Valamint érzi azt is, hogy nagy és gazdag iparos közönségünk csakis úgy támadhat, ha külön vámterületünk lesz, — mert ekkor hamarosan megszületik a biztos belföldi fogyasztó közönség is.

Tudja a debreceni polgárság, legyen bármiféle párti, hogy csakis az önálló vámterület és a sorompók felállítása képes a rohamos hanyatlásnak indult iparágainkat a tönkremeneteltől megmenteni ép úgy, mint a nagy és kisbirtokos dobbrakerülésének gátat vetni. Mert csakis a külön vámterület által lehet még lecsigázott hazai iparunkat, elfonnyadt kereskedelmünket és véginségre jutott mezőgazdaságunkat kiragadni az osztrák gyámság alól, és fejleszteni a hazában szerte oly erős, hatalmas polgári közép osztályt, a minő van Debrecennek.

Tudja ezt Magyarországon mindenki, legyen szívből híve az önálló vámterületnek vagy hivatalból barátja a közönségnek. De tudják ezt jól azok a bécsi urak is, akik vetekednek Délamerika hajdani rabszolgatartóival. Tudják az osztrák, morva és cseh milliomos gyárosok, és ezért tiltakoznak rugkapálózva a külön vámterület ellen, mert hiszen akkor Magyarország megszűnnék az ő rabszolgatelepük lenni.

Pedig ennek a viszonyoknak hamarosan véget kell vetni! Erre céloz a debreceni gyűlés. Ezért is lelünk igaz melegével üdvözljük Debrecen polgárságát már most, a jelentőség-teljes gyűlés előestéjén.

Üdvözljük s arra kérjük, erélyes férfiasággal hozzák meg határozatukat. Legyen a

jelszó: Egyenesen előre! Legyen ez azért, mert a külön vámterület a magyar nemzetre életfeltétel. A külön vámterülethez törvény szerint jogunk van, tehát követeljük azt önérvényes polgárokhöz méltó nyílt egyenességgel.

Egyről-másról.

(Őszi beköszöntő. — A harangozás. — A meghalt szezon. — A magyar tenger partjáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 27.

Hivatalosan, a kalendárium szerint is, elkövetkezett az ős, s ha a naptár nem is mutatná, a levegő meghidegült lehellete kétségtelenné teszi, hogy beköszöntött a hervadás hava. Délelőttökint és kora délutánokon csalogka napfény ragyog még, de ez a sugár nem ad már meleget, estére kelve pedig ugyancsak diergünk még a felöltözés is.

A déli verőfényben megnépesedik a korzó, és Budapest megjelenik az utcán. Am hazugság volna az állítani, hogy a napsugár csalogka ki a fővárost az utcára, mert künn nyüzsg az a téli borban, a hóivatarban és az ölmos esében is. Hiszen épp az adja meg a nagyváros jellegét, hogy a népe mindig az utcán nyüzsg. Tagadhatatlan tény, hogy a fővárosi ember a legedzettebb az idő viszontagságaival szemben. Az irigyelt vidéki lény, aki fittyet hány a tél zimankójának és akinek arcát barnapirosra festi a nap, mese. A vidéki ember az esőre, fagyra és hóval tűző napra behuzódik a vackába, utcai halálcsondesekké válnak s a meleg kemencénél, vagy a hűs tornácra dicséri az Urat. Ellenben meg kell nézni a degenerált fővárosi embert, micsoda elszántsággal méri végig sétatutját télen, nyáron, abban a biztos tudatban, hogy őszes ismerőseit ott fogja megjelenni.

Tulajdonképpen akkor kezd kibontakozni a nagyváros az ő rövidszoknyás gyermekváltából mikor nem sokat törődik az idő viszontagságaival. Valamikor, még nem is oly nagyon régen, a déli harangszó olyan volt, mint egy nagy iskola csöngettyűje, az egész város kiözlött az utcára és rohant haza ebédelni. Tíz perccel a harangozás után már olyan csendes volt az utca, mint a kripta. Esős napon mily szomorúan nézett ki mindenki az ablakán. Mit csináljon odalent, azon a sáros, lucskos utcán? Télen szobában tanyázott, vagy a kávéházban és ál-

modozott derült, nyári vasárnapokról, városligeti kirándulásról, — vagy — mikor már nagyon csapongott a fantáziája, — a Szép Juhásznénál való uzsonnáról.

Akkor kezdett első ízben nagyvárossá lenni ez a népes kisváros, mikor csikorgó hideg téli napokon megjelentek a főváros utcáin az emberek. Most már nagyváros. Ez a most föltámadt ős épp oly mozgalmassá, akár a tavasz. Sőt sokkal elragadóbb a nagyvárosi ős. Sokan nem érznek nagyobb elragadtatást a kakukszótól hangos tavaszi erdőben sem, mint barangolva a főváros széles körútjain, a nagy házak tövében, a cseperedő fák aljában. Valami csodálatos, sejtelmes mosoly lebeg a városban és a házakat, mintha fehér fátyolszövetbe öltöztette volna az ős.

Nyüzsgés, mozgás mindenfelé. A hullámzó tömegben sűrű, világos foltok: a női toalettek. Itt-ott az erkélyen megjelenik egy fehérruhás sugár alak. És a kezdődő szezon lehellete átszáll az utcákon, a kőfalakon, az emberek szívében. A kezdődő szezon pedig mindig egy másknak a végét is jelenti egyben. Ez a fürdőszezon, a melynek immár elérkezett a legeslegvége. A mindenféle Fürednek szomorúan elhallgatnak. A gyönyörű szeptembervég alig lát árnyas utakon néhány kései andalgót s a vörös meg sárga levél észrevétlenül hull a fák sűrűjében.

Pedig szép a szeptember a hűvös Tatra alján a csobogó Cserna partján és a Balaton fényes, szürke tükrénél. A fenyvesek és bükkök fölött ragyogó égi csillagoknál vonzóbbak a festett világ csillagai. A színházak megnyitak, mit keressen hát az ember Fürednek hervadó ligeteiben.

Az őszi hangulat szárnya elvisz a Balaton mellé. A szezon enyészete lebeg a síófoki telep hatalmas terraszain, Földvár kihalt asztalai közt, a fonyódi hegyalján, Keszthely parti szállói előtt. Badacsony lombjait hullató fái alatt, a rév-fülöpi Balaton Gyöngye nagy verandáján, Füred vendéglőiben.

Elhagyták a magyar tengert leglelkesebb hívei. A vonatok üresen robognak a kékes fehér vagy világos zöld tükre felé, melyen még járnak a hajók, de már nem ringatják földézetükön a napernyők erdejét, amint Füred, Rév-fülöp, Keszthely irányában hasítják a hullámokat. A Balatontól távozó vonatokon még van némi élet, megtöltik a vonatokat az el-

kezdve vége van a vadászatnak mindenkorra. Hiába magyarázta nekik a hidegebb fejű Széchenyi, hogy hiszen a hajtók mestersége éppenséggel nem kellemetlen. Télen, amikor semmi dolguk sincs, maguk is örömet járnak a vad után. Ez tiszta mulatság nekik, azívesen jönnek, akár ingyen is. Mellette azonban inni és enni is kapnak, sőt egy-egy kis napszám is jár a mulatságért. Wesselényi már benne volt a felszabadításban és kimondták a nagy népszabadítást. Többet nem vadászunk!

Másnap azonban Wesselényi késett egy kicsit a reggeltől. Lemennek és éktelen haragban találják. Elmeséli, hogy a vadásza tegnap a városban felejtette a ruhát, a miért odaküldte. Fölpofozta érte és most elszökött a gazember. Széchenyi pedig erre azt mondta, hogy no akkor bátran vadászhatunk tovább. Eszen-tul nem is volt szó többet a hajtók felszabadításáról.

Valósággal a hajtók még most sincsenek felszabadítva. Es ka jól itélem, a demokratikus eszmék ezen a téren sohasem is fognak hódítani. Es nem fog ljesztőleg hatni az a sok megsörétezés sem, a minek a szentiványi eset csak egyik nevezetes példája. Szeretném én, ha most mindaz a pénz egyszerre az én zsebemben volna, a mivel — vadász-honfitársaim csak az idén is beragasztották az apró sörétek nyomait Szent István koronájának országában.

A legtöbb megsörétezés egyébiránt fogoly-

vadászat idejére esik. A fogoly alacsonyán repülő madár, a mellett olyan hirtelen robban fel az egész csapat, mintha gránátot lőttek volna az ember felé. A lövéssel szuszogni pedig nincsen idő. Az a melázó vadász, a ki előbb körültekintget és azután lő a fogolyra, az jobb, ha elmegy Németországba egyetemi professornak. Lőni kell azonnal, két pillanat alatt, még pedig nem az egész csapatra, hanem egy bizonyos madárra. Es ha az alacsonyabban röpül, mint a többi (pedig rendszeren erre pályázik az ember), ekkor könnyen megesik a hiba. Magas kukoricában, vagy bózotos, ligetesterületen gyakorolattván a fogolyvadászat nemes művésze, hát persze, hogy eltéved egy-egy pacánka 10 es, vagy 12-ös sörétecske a kapálgató kaszálgató emberek közé is, valamint a szomszéd vadászpajtáshoz is. Kivált akkor, a mikor a felrobbant csapatot egyszerre 3—4 vadász lövöldözi és a levegőben ütköző sörétszemek szinte örületesen görbe irányokat vesznek fel a paralellogram híres törvényél fogva.

Annyi bizonyos, hogy a hol hűvel megy a fogolyvadászat, arra nem jó mászkálni. Szembahajtani azonban a foglyot ritkán szokás. Csakis olyan helyen, a hol indás sűrűségben bujtak meg és még kutyával is nehéz őket „kipiszkálni”. Ilyenkor a hajtók szembejönnek a vadásznak. Avagy ha nagyon is nagy az urak kényelemszeretete és röstelik a nagy melegben a kukoricást járni. Ilyenkor is szembe megy a hajtás és a fölrebbent, szembeszálló foglyokra

egész sortűzek esnek a tábla végéről. Hullik is bőven . . . hajtóval vegyest.

Ez a rózsá tövise. Mäskülönbben a mi klímánk alatt a kisebb fajta vadászatok közt épp a fogolyvadászat a legszebb. Nagy urainknak van is ilyenkor vendége bőven külföldről. Muszka, német, francia, de kivált angol ur szívesen jön ilyenkor vendégnek és valósággal el van bájolva attól a fogolybőségtől, a mi ezt a mi szép országunkat előtte még szebbé teszi.

Mert szép az ország is, a fogolyvadászat is. Az ősnek ereszkedő, bikanyálás parlagon, sárguló kukorica-erdőkben, repavetés, vadmuhar közt, cserjésben, füzesek aljában vonul végig a járás és minden sarokban esik egy kis fegyver ropogás. A mellett ragyog a napsugár, a faleveleken, a domboldalokon, a hegygerincen és gyémántnál is tisztább az üde levegő. Valóságos költészet ez.

Es ne tessék azt hinni, hogy a paraszt ezt nem érzi. Talán jobban is érzi, mint az ur. Turgenjev az ő „vadásziratait” két pompás falusi alakkal kezdi. Az egyik Korj, a prózai, okos, reális, de rideg és poézis nélküli parasztgazda. A másik Kalinucs, az érző szívű, a természetet szeretve bämuló, költői hangulatokkal megáldott, vagy megvert, temperamentumos paraszt. Ez mindig a vadász urak körül settenkedik. Tudja a járást mindenfelé és szenvedélylyel megy ki hajtóvezetőnek, hajtónak, csösznek, vagy akárminek, hacsak a szabadban lehet.

maradottak utolsó csoportjai, akiket már mind kisebb bucsuzó társaság kísér az állomásra, s a kik felé mind gyérebben leng a fehér kendő.

Eltűnik, eloszlik az érdekes társadalmi térkép, mely az ember szeme előtt kibontakozott, valahányszor végig vasutazott a Balaton partján. Valóban, ha Magyarországot látni akarta valaki, nem kellett, fáradságosan beutazni a négy folyam vidékét, megtalálta hű tükörben a Balatonnál. A Déli Vasut egy-egy vonata ugy szezon elején magával vitte a magyar társadalom hűségesei testi és szellemi kivonatát. És most elcsöndesedett a magyar tengerpartja. A fürdői pincér egyedül hallgatja a tenger mormolását. Üres a terras, elhagyatottak az asztalok, lebocsátvák jó részben a nyaralók redői. Gyermekek, leánykacaj, pohárcsengés, cigánymuzsika helyett csak egy-egy sirály visítása hallatszik.

TÁVIRATOK.

Kétféle feltogás.

Páris, szeptember 27. A Leroy-Ladurie-pör alkalmából azt írja a *Radical*: *Saint-Rémy* ezredes és Leroy-Ladurie őrnagy pörének összehasonlítása mutatja, hogyan gondolkodik a haditörvényszék a polgári hatóságokról. A prefektussal szemben való engedetlenséget egy napi fogházzal, az ezredessel szemben való engedetlenséget a hadseregéből való kizárással bünteti. A tegnapi pör újra megmutatta, mennyire szükséges a haditörvényszéknek békében való működését megszüntetni.

Dél-Amerika az Unió ellen.

New-York, szeptember 27. Buenos-Ayresből azt jelentik, hogy a „*Prensa*” című lap hevesen támadja az Egyesült-Államokat imperialisztikus törekvéseikért, a melyeknek illusztrálására arra utal, hogy a panamai földszoroson csapatokat szállítottak partra. A nevezett lap erélyesen tiltakozik ez ellen és azt mondja: Az Egyesült-Államok semmiféle politikai védnökséget nem gyakorolhatnak Dél-Amerikában, a mely sem Európa, sem Amerika beavatkozását a maga ügyeibe nem tűri. Argentínának kötelessége volna megvizsgálnia az Egyesült-Államok céljainak igazi természetét, erre vonatkozólag diplomáciai mozgalmat indítani, a védelmet előkészíteni és az intervenció lehetőségének gondolatát is megsemmisíteni.

Hát ez a Kalinücs a magyar földön is sok ezer példányban található, bár Kovács Matyinak, Börcsök Péternek, vagy éppen Kolemik Janónak hívják. A föld póézise, emberben kifejezve. És ez az embertípus nem is az utolsó. A hajtók is ebből kerülnek ki, de ebből a vadőrök és vadászok is. Egyazon fajta nép. És éppen ezért van köztük összetartás is. Ritka hely az például és talán nem is jó magyar vidék, ahol a vadőrök és az orvvadászok egymással ellenségeskednének. A szabály az, hogy titkos jóbarátok legyenek és az urak levátétele mellett tartanak egymással nemes szövetséget. És tartják is.

Valahányszornagyobb vadászaton fordulok meg, ahol 2—300 hajtó is összekerül, figyelő szemel nézem az ő dolgaikat. A hajtókat csoportonként főbb hajtók vezetik. Hiszen tudunk mi magyarok káromkodni, az igaz, de a legöregebb öreg béres káromkodása is csak szelid zefir-fuvalom ahhoz képest, amit ezek a vezetők hajtásközben végbevisznek. Olykor szinte azt csodálom, hogy Szent Hubert nem vág közibük egy jól kihagyozott istennyilát. És mégis. Az a káromkodás nem komoly. Csak azért van, hogy szebb legyen a vadászat és az uraságok jobban örüljenek neki. A hajtók és vezető embereik, valamint a vadőrök nagyon jól értik egymást és amennyi orvvadász van a környéken, az mind ott van mint hajtó, vezető, vagy akármféle főbb ember. A sivalkodó és folyton fecsegő gyerekhad csak töltelék, akit szidni lehet, vagy kell a jobb vadászati stíl végett.

A beteg elnök.

New-York, szeptember 27. Roosevelt elnök sebének gyuladása enyhül. Az elnök délelőtti kereveten ülve folyó ügyeket intézett el.

A közkórház gyógyszer-számlái.

(A felületes minisztérium.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

A legújabb aradi „panamá”-ról annyi kalandos és szenzációvá felfújt közlemény jelent meg aradi és ezek utján egy némely fővárosi lapokban is, hogy legelőbb ideje leszállítani azok értékét, nehogy továbbra is visszaélés, összejátszás s ezekhez hasonló súlyosságú vádak alatt álljanak ártatlan és hibátlan köztisztviselők. Illetékes helyen szerzett információkat közlünk alább, melyekből kitűnik, hogy az egész „panama” nem egyéb a belügyminisztériumnak egy felületeségből származó bottlásánál.

Az egész esemény története a maga valódiságában a következő:

Néhány hónap előtt névtelen följelentés ment a belügyminiszterhez, amely följelentés súlyos vádakot emel az aradmegyei közkórház volt igazgatója ellen, amely állítólag elnözte azt, hogy aradi droguista-cégtől szállított gyógyszerek számlái éveken át minden ellenőrzés nélkül fizetessenek ki, türte, hogy a gyógyszereket magasabb árban fizessék meg, mint amennyiért azok különben beszerezhetők lettek volna s hogy ezáltal az állam évek óta tetemesen károsul. A belügyminiszter e följelentést úgy intézte el, hogy a volt kórházi igazgatót 2190 korona megtérítésében elmarasztalta, az állítólagos mulasztások kiderítésére pedig vizsgálatot indított meg. Ez a vizsgálat még befejezve nincs, mégis szükségesnek mutatkozik — bár a vizsgálat során ez napnál világosabban ki fog derülni — az országosan méltatlanul meghurcolt kórháznak, személyzetének, de különösen a volt igazgató reputációjának érdekében tájékoztatni a közönséget arról, hogy mennyi valótlanság, mennyi alaptalan ráfogás s mennyi — részben rosszakaratu — váddal illeték ebből kifolyólag a kórházat s annak vezetőségét, s hogy a minisztérium milyen alaposággal vizsgálta meg

Hogy toprongyos nép, az igaz. Idegen ember, aki a magyar életet nem ismeri, avagy a vadászati dolgokban avatatlan, rendesen meg is sajnálja őket, amint térdig nyúlt, összeviszafoltozott nadrágban, rongyos szűrben, vagy ködmenben, madzaggal megkötözött zsiros kalapban megjelennek a havon, vagy a sárguló erdő szélén. Az avatott szem azonban nem ejt olyan könnyet. Valamint az igazi vadász sem jár vadonat új ruhában (hacsak nem valami trónörökös, vagy ilyesmi,) azonképpen a hajtó is rossz ruhát kap magára, sőt a legeslegrosszabbat, amiért nem kár, ha össze is tépik a galyak. Az egész csak festői, semmi más. De festőinek aztán nagyon is az. Neogrády jeles mesterünk is tudja, aki képein már többször szépen levizfestette a magyar hajtót.

Es ha azután megy a hajtás, kivált ha nem dolgoznak az urak golyóval, hát bizony akárhány hajtó akad, aki semmiképpen sem banná, ha a vastag husába belemenne egy-két sörét. Sokat ér az ilyen. Es hajh, ne legyen rágalom belőle, ha azt mondom, hogy van olyan is, aki keresi.

Valami gonosz régi kronikába van följegyezve az is, hogy amikor Frankfurtba a franciák betörték és híre futott, hogy a fehérséppel kellemetlenkednek, számos némbor zilált hajjal futkosott a város utcáin, azt tudakozván a járó kelőktől, hogy hol kellemetlenkedik legjobban az ellenség?

Nohát!

ezt a dolgot, mielőtt kompromittáló s alap nélküli itéletét meghozta volna.

(Az árhullámzások.)

Elsősorban is a kórház a *Wojtek és Weisz* droguista-céggel szerződéses viszonyban sohasem volt. Azt a megbízást, amelyet azelőtt külföldi vagy budapesti droguisták kaptak, a *Wojtek és Weisz* cégnek Aradon való letelepedése alkalmával erre ruházták át, miután az aradi cég ugyanazon árban vállalkozott a gyógyszereket szállítani, mint az idegen cégek.

A számláknak tételenként való revíziója azért nem volt eszközölhető, mert ajánlat hiányában fix-árakhoz nem voltak hasonlíthatók, de ha lett volna ajánlat, a revízió akkor sem történhetett volna meg, mert a droguista cég a gyógyszereknek időbeli nagy árhullámzásaira való tekintettel szállíthatta csak a gyógyszereket s így egy és ugyanazon szer más-más hónapban más-más árral szerepel. Egy gyógyszer grammja az idén ötven krajcár, tavaly tíz forint volt. Tessék az idej árjegyzéket a tavalyi számlákkal összehasonlítani s egy grammnyi rendelés már 9 forint 50 kr. különbözetet fog mutatni. A felületeségnél és könnyelműségnél több ezért visszaéléssel és összejátszással vádolni egy egész testületet, mikor evidens, hogy a többlet a gyógyszer árának hullámzásából ered s még a lehetősége sincs meg annak, hogy a különbözetből valaki egy fillért is zsebrevághatt volna.

Az ellenőrzés tehát csak arra szorítkozhatott, hogy az utalványon megjelölt szerek árait összehasonlították a számlák tételeivel, ezeknek kellett egyezni, az árhullámzásból eredő többleten, vagy kevesebbeten azonban tennakadni nem lehetett.

(Egy rendelet, amely — nincs.)

Az is valótlán, hogy a kórház mulasztást követett volna el azért, hogy a számlákat a miniszternek nem mutatta be. Tény az, hogy miniszter soha be nem kérte azokat és erre vonatkozó rendeletéről sem a megyénél, sem a kórháznál nem tudnak, azt ide meg nem küldötte. Minden évben felterjeszti a kórház az évi kimutatást és a költségelőirányzatot, melyben gyógyszerekre négy-ötezer forint szerepel. Ezt a számadást revideálják minden évben a minisztereiumban, de soha a számlák bekérését szükségesnek nem tartották.

Nincs más mód, mint hogy a minisztérium felült egy följelentésnek, egy alaptalan följelentésnek, mely rosszakaratával oly csábítóan mutatkozott egy új „kórházi panama” leleplezéséhez. S a miniszter — nyilván egy érdekerekre vágyó referens felületesége folytán — minden tájékozottságot és alaposágot nélkülöző vizsgálat eredményeképp, elegendőnek tartotta egyszerűen ráhuzni a vizes lepedőt a kórházra s alkalmat adni a nyilvános ellenőrzést gyakorló sajtónak arra, hogy panamázással vádolja meg a tiszteletben megőszült tisztviselőket.

(Az a bizonyos szuperoxid.)

Az a szerencsétlen *hidrogén szuperoxid* pedig, amelyet *sláger*-nek használtak fel ebben az ügyben, éppen ez dönti meg az egész vizsgálat értékét s ez mutatja legjobban a miniszter felületeségét ebben a dologban. A belügyminisztérium egészségügyi osztálya — s ez jellemző dolog, — nem tudja, hogy háromféle ilyen gyógyszer van; két 12 volumos kilóként 1.60 és 1.70 korona árban, amelyeket ipari célokra használnak; s van egy gyógy-célokra szolgáló hidrogén-szuperoxid, mely 10 volumos, s ára kilóként 40 márka. A kórház ez utóbbi gyógyszerekből rendelt a droguista-cégnél s hogy ennek ára tényleg 40 márka, azt mutatja a droguista-cég birtokában lévő *Darmstadt*-ből kelt eredeti fuvarlevél, ahonnan az árut a cég 40

márka árban hozatta. Ezt a fuvarlevelet bárki megtekintheti a Wojtek és Weisz cégnél. Ugyanezen áru különben a budapesti *Thallmayer és Seitz* druguista cégnél különként 70 korona, vagyis *tíz koronával drágább*, mint amennyiért az aradi cég a kórháznak szállította.

Ha a miniszteri referens tudta volna, hogy létezik háromféle hidrogén szuperoxid, épügy, amint tudnia kell, hogy van egy külön-külön 30 fillért érő ipari célokra szolgáló *karbol* s van egy 8 koronás *gyógycélokra* használandó karbol, akkor az eljárás az lett volna: megkérdezni a kórházat, hogy a többféle gyógyszer közül melyikből rendelt s nem rásütni a panamázás vádját az ártatlan tisztviselőkre.

Ha ezt nem vették figyelembe, akkor természetesen arról is elmulasztottak tudomást szerezni, hogy az egyes gyógyszerek nagy, időbeli árhullámzásoknak vannak alávetve s így a két év előtti számla a legújabb árjegyzékkel, amelyet a minisztériumban néztek, sok szerre nézve, árkülömbiséget mutat. *A jódkáli*, mely két év előtt *negyven koronába* került, ma *huszonöt korona* épügy, mint a pyridon, melynek *grammja* azelőtt alig volt 2 korona, ma 14 korona. Ilyen körülmények között szinte csuda, hogy a minisztérium által felfedezett, különbözőzeti összeg csak 2100 koronát tesz ki.

(Alaptalan vádak.)

És a helybeli sajtó egyrésze, melynek módjában lett volna meggyőződni a dolog ilyen állásáról, egy közintézményt, annak vezetőjét, tisztikarát, mely mindig azon van, hogy a publikumnak a kórházzal szemben fenálló ellen-szenvét lehetőleg eloszlassa, — diszkreditálja, alacsony, méltatlan gyanúsításokkal illetve s ártatlanul valósággal pellengérré állította. A kórház volt igazgatójának pedig, aki egy fél évszázadon át dolgozott a kórház előhaladására, aki a megyének és az államnak működése alatt közel *százezer forintot takarított meg* azzal, hogy évtizedeken át házilag maga kezelte a gyógytárt, maga gyakorolta az ellenőrzést, a gyógy-szerek minőség- és mennyiség tekintetében való kiállítását a legszigorubbán ellenőrizte, aki évtizedeken át olyan magas piaci árak mellett, amilyenek Aradon is vannak, az összes magyarországi kórházak közül csaknem egyedül képes volt *50—60 krajczáros* betegápolási költséggel kijönni, aki az előirányzott költségekből évenként *ezreket takarított meg* sezáltal *harminezer forintos tartalékot teremtett meg*, amelyből a kibővített kórházat felszerelték, ennek a végnapjait elő öreg urnak imputálták azt, hogy összejátszik egy céggel s hogy tisztességes, nemes munkában eltöltött igazgatói működése alatt ezer forintig megkárosította a kórházat! Ez az inszINUÁCIÓ nemcsak bihetetlen, de egyszerűen komikus is.

Összejátszásról, visszaélésről itt szó sem lehet. Ha hanyagságot követett el valaki, ugy ezt is csak azok követhették el, akik felületes vizsgálat alapján panamát fedeztek fel olyan eljárásban, amelyben semminemű szabálytalanság, avagy pláne bűnös manipuláció nincs, kétségtelen már most, hogy a megejtendő vizs-lat rehabilitálni fogja a kórház vezetőit s a magán érdekeiben megsértett feljelentő igaz-talan vádjai épen a vizsgálat által fognak visz-szapattanni azokról, akiket alaptalanul és méltatlanul illetett.

TANÜGY.

(—) A kazánfűtők és stabilgépkezelők tan-folyamai a m. kir. szakiskolán október 15-én nyílnak meg. E tanfolyamokra a beiratások ok-tóber hó 1-től 15-ig, mindennap este 6—7-ig tartatnak. A kazánfűtők tanfolyamára rendes hallgatókúlv felvétetnek a 18 életévet betöltött

oly kovács, lakatos, géplakatos és rézműves iparosok, vagy ezen szakok valamelyikében foglalkozó gyári munkások, kik magyarul írni és olvasni tudnak, jó erkölcsi bizonyítványt és ipari foglalkozásuknak megfelelő okmányokat felmutatni képesek. A kazánfűtők tanfolyamára még oly napszamosok is felvétetnek, kik kazán mellett már alkalmazva voltak. A stabilgép kezelői tanfolyamba lépőknek megfelelő bizonyítványokkal kell igazolniok, hogy a kazánfűtők, valamint a lokomobil és cséplő-gép kezelők számára rendezett tanfolyamokat sikeresen elvégezték. A beiratás alkalmával a kazánfűtők 6 k. a stabilgép kezelők 10 k. tandíjat tartoznak lefizetni. *Az igazgatóság.*

Az országház veszedelme.

(Egy millió korona kár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az új országház márványrepedésével kapcsolatban a hivatalos nyilatkozatok ellenére a mai estilapok nagy része kijelenti hogy a *baj sokkal nagyobb, mint ezt illetékes körökben hiszik*. Az óriási épületben csaknem az összes műmárványozás meghasadozott, elannyira, hogy a *helyiségek nyolc-tizedrészét újra kell márványozni*.

A márvány nemcsak a folyosókon, hanem a delegáció termében s a fölépcsőn is meghasadt. *A repedés egyre tart.*

Ma egész délelőtt rendkívül sok látogató volt az új országházban, melynek kapuja előtt temérdek kíváncsi álldogált, de bebocsáttatást nem nyert. Csupán képviselőket és újságírókat bocsáttattak be.

Az új országháza belsejének impozáns voltahoz tudvalevőleg nagyban hozzájárul, hogy a falak, a kisebb irodai helyiségeket kivéve, mindenütt négy-öt méter magasságban márványlappal vannak fődve. A laikus szemnek annál nagyobb volt a gyönyörűsége a márvány-diszítésben, mert nem vette észre, hogy a márvány csak olyik helyen valódi, nagyrészt pedig utánzat. A műmárvány ugyanis teljesen hasonlatos a valódihoz, ha csak abban nem különbözik tőle, hogy még simább és a tündöklésig fényes. Meg abban, hogy jóval olcsóbb a valódi márványnál. A palota folyosóin vannak huszonnyolc négyszögletes terjedelmű márványlapok s ilyen nagyságu márványt csak igen ritkán lehet bányászni s az ára megfizethetetlen. A valódi márványból nincsen is ilyen nagyságu, még felényi sem, az egész épületben. Egyáltalán valódi márvánnyal csak az üléstermet és a kupolacsarnokot díszítették, itt is csak az oszlopok kockái vannak termésköböl. A többi márványmunka, az óriás épület folyosólabirintusának, a delegáció ülésnének, a miniszteri szobáknak s az összes főrendiházi helyiségeknek falát mind műmárvánnyal borították. *Ez mind megrepesztett.*

Merőlegesen nézve a fölpattogzott falakra, úgy tetszik, mintha finom hálót borítottak volna a márványra. A repedések egymást sűrűn szelő vonalainak oly keskeny a mélyedése, hogy a körme sem fér bele az embernek. Azonban kellő távolságról, oldalvást tekintve a márványlapokat, rögtön feltűnik, hogy a tükörfényes falak megcserepesedtek s olyan az egész, mintha puffadós vakolatot látnánk, a mely leválni készül a falakról. A repedezés most csak még kezdetén van s hozzáértők állítása szerint, különösen, ha majd fűtik az épületet, *teljesen elmosódnak a falak s a műmárvány le fog hullani*. Elkerülhetetlen azért a falak restaurálása s ez a munka — szakemberek becslése szerint — *többre kerül egy millió koronánál.*

Hivatalos bizottság még nem vizsgálta meg a megrongálódott márványfalakat, de a kárról tudomást vett már Andor Gyula házelnöki tanácsos s a Ház tisztviselői közül *Regele János* kir. tanácsos, irodaligazgató, a kik jelentést tesznek megdöböntő tapasztalatokról.

Hogy kit terhel a felelősség, még nem állapították meg. A műmárványozást olasz munkások végezték, a massa öntése olasz találmány, vállalkozójuk pedig a *Holzspach-cég volt, a mely asóta tönkrement*. Segíteni a káron előszőr úgy fognak próbálni, hogy meggyalulják s újra simítják a márványlapokat. De ettől nem sokat remélnek, mert még nem volt rá eset, hogy szükség lett volna arra, hogy javítást tegyenek a műmárványozáson. Valószínűnek tartják, hogy tulságosan vékonyra öntötték a márványlapokat s ezért pattogzanak föl, ezen pedig nem segít a gyalulás, mert attól csak még vékonyabb lesz a borítás. *Az olasz munkások bosszuját látják a dologban*, mert az új országháza építésénél történt meg előszőr, hogy ezt a munkát is magyar vállalkozó kapta, a mit a vállalkozástól elesett olasz munkadók nagyon zokon vettek s nem lehetetlen, hogy fölbiztatták honfitársaikat, a kik nagyrészt náluk keresik meg kenyerüket, hogy jrontsák el a műmárványozást.

Katonák a párbaj ellen.

(Megbüntetett katonatisztek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Hihetetlenül hangzó, de annál örvendesebb hírt olvasunk: Két katonatisztet azért büntetett meg a düszseldorfi hadbíróóság, mert provokáltak egy polgárembert, akit ellenök irányuló névtelen levelek irásával gyanúsítottak.

Nagyot fordult a világ, hogy ez megeshetett. Hisz éppen a katonaság volt az eddigelé mindenütt, a mely a párbajt hagyományosan fentartotta, s nélküle megenni nem tudott.

A polgárság is elég makacsul ragaszkodik általában véve ahhoz a felfogáshoz, hogy vannak sérelmek, amelyekért csak ugynevezett lovagias módon lehet elégtételt venni; de a polgárság közt mégis mindig akad szóvivője annak a nézetnek, amely a párbajt, mint tisztán barbár intézményt, elítéli. Sőt bátran mondhatnók, hogy a polgárság legnagyobb része ezt a meggyőződést nyíltan vallja, s a szájokkal még azok is párbajellenesek, akiket akár heves vé-rők, akár a gyávaság vádjától való félelmők a lovagias eljárás terére visz, mihelyt ő rajtok esett olyfajta sérelem, amiért párbajt szokás vivni. De a katonaság ebben a tekintetben mindig egészen más volt.

A katonának is tiltja ugyan külön büntető-törvénye a léha párbajozást; mindazonáltal sok esetben egyenesen kényszeríti a katonát az ő állása arra, hogy párbajt vivjon s ezzel a katonától feltétlenül megkövetelendő bátorságnak bizonyítékát adja. Lehetetlen volna például tiszti bojtját megtartani annak, a ki valakit megsért s aztán a kihívást visszautasítja. Ha pedig két katonatisztnek egymás közt támad személyes baja, akkor fölttes hatóságuk bírálja el, hogy megverekedjenek-e. A fölttes hatóság még a részletekbe is beleavatkozik ilyenkor, úgy, hogy az eféle párbajt nem lehet többé olybá tekinteni, hogy a katonai büntető-törvény idevágó paragrafusát sérti, mert hisz valósággal szankcionálva van.

Ily körülmények közt a legnagyobb mértékben meglepő a düszseldorfi hadbíróóság említett ítélete. Mert ámbár ez az ítélet nem tekinthető a katonák párbajozása ellen szóló ul-

timátumnak, mégis jelent annyit, hogy a katonaságnál időnkint jelentkező párbajozási mániát maga az erre hivatott katonai bíróság ítéli el.

Meglehet, hogy a díszszoldorfi tisztek valami formahiba miatt kerültek bajba, mert katonáéknál gondosan kell ügyelni arra, hogy a lovagias ügy lebonyolítása a fegyelmet s az esetleges titkos rendelkezéseket ne sértse; — mindazonáltal bizonyos annyi, hogy a párbajt a szóban forgó két tisztnek ezuttal nem engedte meg a hadbíró, ami nem kis jelentőségű dolog akkor, amikor a polgárok kasztja inkább azt a tapasztalatot tehetted eddigé, hogy a katona jóval nagyobb érzékenységre van kötelezve a lovagiasság dolgában, mint a civil.

Bármint van is ez, a hadbírói ítélet résznyitása azon a gyakran tulhajtott elven, hogy a katonának feltétlenül verkednie kell.

Ime, láthatjuk, hogy nem kell; sőt néha nem is szabad. Ugy esetben sem mindig szabad, amikor a szelidebb polgári felfogás talán bele nyugodnék, hogy a „felmerült ügy“ fegyveres kézzel intéztessék el.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

* Az első hét műsora. A színházulat már a napokban bevonul Gyuláról Aradra és szerdán este kinyílnak a színház kapui, kigyúlnak a lámpák, felgördül a függöny és megkezdődik Zilahy igazgatása alatt az ezidei téli évad. Az első hét műsorát a következőképp állította össze az igazgatóság:

Október 1-én, szerdán, *Kendi Margit*, Bartók Lajos színműve, megnyitó előadás.

Csütörtökön *Napfogyatkozás*, operette, Rózsa Lili felléptével.

Pénteken *Cigánybáró*, operette, Zilahyné Singhoffer Vilma felléptével.

Szombaton *Válgunk el*, vígjáték, Zilahy Gyula felléptével.

Vasárnap *Pillangó kisasszony*, énekes színmű és *Szenes legény szenes leány* operette, Zilahyné felléptével.

Hétfőn, október 6-án ünnepi diszeloadásul *Petőfi ébredése*, színmű.

Kedden *Katalin*, operette, Zilahyné felléptével.

* A színház bérlői. A bérlés aláírások még mindig serényen folynak a színházi pénztárnál s úgy látszik a bérlősszeg meg fogja haladni, vagy legalább is meg fogja ütni a *hatvanézer koronát*, mint ahogy a színházi körökben már előre megjósolták. Ujabban béreltek *páholyokat*: Dr. Hátori László, Vas Gusztáv, Nikolics Döme, Hegyi Albert, Goldschmidt Sándor, Knothy Géza; *támlásszékeket*: Klapok Alajos, Kende Arthur, Kánya Géza, Sugár József, Knár Lajos, Zsigmondi Zoltán, Jancsics Ferencz, Halmos Oszkár és Sztojka József. A színházi iroda felkéri a vidéken lakó azon közönséget, akik magukat előjegyezték páholyokra, hogy október 2-áig bérlés jegyeiket *Gondától* vegyék át. Bérlési lehet páros bérlésre még 1 földszinti páholyt, vagy pedig az első emeleten a színpad dal szemben levő páholyokat jogmegszerzéssel. Egy alsó páholy páros bérlésben *negyed naposra is kiadó*. Bérlési lehet még október 2-áig támlásszékeket is, páros vagy páratlan bérlésnapokra.

* Ujdonságok a színházban. Az aradi társulat még a nyár folyamán szorgalmasan készült *Kurucz Feja Dávid* történelmi színműre, mely az újabb drámai művek között nagy sikert aratott. A darab kiállítás tekintetében is kiválóan érdekesnek jelentkezik; úgy a diszletek, mint a diszes ruházatok a Vigszínház pazar mintája után készültek. Előkészületben van a *Bajazzo* opera is, melynek előadásánál a kiegészített zenekar fog közreműködni úgy, hogy

hangszerelés tekintetében is a zene szépsége teljesen érvényre fog jutni.

* Október hatodika. Október 6-án a színház is kegyeletesen emlékezik meg a nagy gyásznapról. Teljesen új diszletek, történelmi csoportozatok tartják majd a diszeloadását, mely alkalommal a *Petőfi ébredése* című látványos színművet adják. Érdekes látványosságot fog nyújtani a külön e célra készült hátsó függöny, melyre a vértanúk domborművű arcképeit festették művészi kivitelben. A diszleteket *Végh István*, a zseniális diszletfestő készítette.

* Városi dramaturg Szegeden. Érdekes tervvel foglalkozik Szeged város színházi bizottsága. A színészet ügyének állandó felszín tartása és a vele való szakszerű foglalkozás dacára dramaturgot óhajt alkalmazni. Végleges megállapodásra még nem jutott a bizottság, azonban az indítványozót megbizta, hogy az állás szervezésére nézve részletes tervet terjesszen elő, hogy a bizottság behatóan foglalkozhassék a javaslattal, melynek keresztülvitele kétségtelenül a szegedi színészet ügyének intenzívebb ápolására és fejlesztésére vezetne.

* Szindarabot írta grófnő. Lőcséről írják: *Csáky Ilona* grófnő, *Csáky Albin* gróf, a főrendiház elnökének leánya „Az új szomszéd” című szindarabot írt, mely a lőcsei színházban szép sikerrel került előadásra.

Egészségtani muzeum Aradon.

(Liebermann professzor terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Nagyérdekű átirat érkezett tegnap Aradváros tanácsához *Liebermann* Leótól, a budapesti egyetem tanárától. A közegészségügy jeles professzora azt az életrevaló eszmét veti föl, hogy állítsen fel a város *egészségtani muzeumot*, a melynek célja az volna, hogy a közönséget a különböző higiénikus eszközökkel, egészségügyi intézményekkel, megismertesse.

Alkalma nyílnék így Aradváros közönségének könnyen megismerkedni az egészségügyi szabályokkal, mert a muzeum berendezésénél, annak felügyeleténél továbbá időközönként népszerű előadások tartásánál az orvosok szívesen közreműködnének, a humanus cél érdekében. A muzeum csekély anyagi áldozattal volna berendezhető, a tanács véleménye szerint ha a város egyik épületében átenged egy pár szobát s alkalmaz egy felügyelőt.

A higiénikus eszközök előállításával foglalkozó iparosok szívesen kiállítanák termékeiket, mert ez reklám volna számukra. A muzeumban helyet foglalhatnának többek között vízvezetési berendezések, építő anyagok, burkolási minták, fűtési berendezések, lakások és butorok fertőtlenítésére szolgáló anyagok, tápszerek, italok, emberi testápolására szolgáló eszközök és anyagok az ivóvíz tisztítására, a szellőztetésre, szobafestésre vonatkozó higiénikus eszközök és ami a legfőbb, ezek keletkezését, elterjedését demonstráló készítmények rajzok, grafikumok.

Liebermann Leó felajánlja közreműködését abban az esetben, ha a város ezt a kiválóan érdekes és hasznos intézményt létesíteni óhajtja. A professzor tisztán emberbaráti céloktól vezéreltetve tette meg ajánlatát s amennyiben a várost anyagilag nem nagyon terheli meg a terv kivitele, nincs ok, amiért *Liebermann* dr. nemes célja meg ne valósulna. A muzeum *állandó kiállítás* jellegével bír s így a városnak csak a kiállítandó tárgyak elhelyezéséhez szükséges állványokat, cimkéket, stb. kellene adni.

A tanács ma délelőtti ülésén foglalkozott *Liebermann* tanár kérvényével s azt véleményezés céljából kiadta a főorvosi hivatalnak és az egészségügyi bizottságnak.

Ülés a Kereskedők Körében.

(A Kossuth-ünnep. — Pályázat a kereskedelem magyarosítására. — Alapítvány egy aradi kereskedő emlékére. — A soproni kongresszus. — Az áruházak és a csődtömegeladás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Az aradi kereskedők köre népes választmányi ülést tartott ma este *Tedeschi* Viktor elnökletével. Az ülés elején az elnök megemlékezett a *Kossuth* születése századik évfordulóján, a körben rendezett házi ünnepségről, mely alkalommal a kör helyiségében levő *Kossuth* arcképet megkoszorúzták. Az elnök indítványára *Keller* Janka urhölgynek, aki hazafias célra a diszes babékoszort följajánlotta, köszönetet szavaztak.

Ezzel kapcsolatosan megalakították a bíráló bizottságát annak az *irodalmi pályázatnak*, a melyet az Aradi kereskedők köre a *Kossuth*-ünnep alkalmából 200 koronával tett a *kereskedelem magyarosítására* vezető munkára. A bíráló bizottság tagjaivá lettek *Tedeschi* Viktor elnök, ifj. *Neuman* Adolf, *Eles* Ármin, *Weisz* Sándor, *Marschall* Lajos dr., *Edvi-Ilés* László, *Fodor* Gyula, *Ábrai* Lajos, *Somogyi* Gyula dr., továbbá *Benedek* Árpád, *Stauber* József és *Schröder* Béla lapszerkesztők és végül *Faragó* Rezső, mint a bizottság jegyzője. A pályázat lejárt — december 15-ike után — lép akcióba.

Egy aradi, érdemes kereskedő emlékének szép megbecsülése volt, a mi ezután következett. *Singer* Sándor választmányi tag betérjesztett egy takarékpénztári könyvben 417 koronát mint a mely összeget *Kell* Manó, aradi kereskedők emlékének megörökítésére gyűjtött. A kör ez összeget *Kell* Manó-alapítvány néven kezeli, s annak kamatait minden év március 3-án, a halálozás évfordulóján valamely munkaképtelen és szegény kereskedőnek, vagy állás nélküli kereskedelmi alkalmazottnak fogják juttatni. A választmány *Singer* Sándornak a nemes kezveményezésért köszönetet szavazott.

Ezután foglalkoztak a *soproni kereskedelmi kongresszussal*, a melynek határozatait általános helyesléssel fogadták. A kongresszus alkalmával megalakított szövetségbe az Aradi kereskedők köre is belépett.

Az ügyvezető-titkár jelentést tett a *vasúti áruházak* ellen a kereskedelmi miniszterhez, s a *csődtömeg eladások* versenye ügyében az aradi kereskedelmi és iparkamarához intézett beadványról. *Weinberger* János pénztáros a bevételekről, *Keppich* Zsigmond a helyeszközlő osztály igazgatója és osztály forgalmáról tett jelentést. Ez utóbbi jelentés körül élénk eszmecsere fejlődött, a melynek során hangoztatták, hogy a kereskedelmi alkalmazottak kiképezése ma még sok tekintetben fogyatékos, és annak fejlesztése erősen kívánatos.

SPORT.

Arad bajnoka.

— A holnapi kerékpár-verseny. —

Arad, szeptember 27.

Az aradi *Meteor* kerékpár klub által alapított „*Arad bajnoka*” verseny holnap, vasárnap kerül döntésre. Izgatott mérkőzésre van kilátás, mivel az alanti versenyzők csaknem egyenlő kilátással indulnak.

A közönség körében annál is nagyobb az érdeklődés, mivel kerékpárverseny az idén még nem volt Aradon.

A verseny intézősége a következő:

Zsürielnök: Tedeschi Viktor. **Tagok:** Ifj. Feszler Károly, Joó Béla, Krausz Samu, Nagy Sándor és Sugár Jenő dr. **Titkár:** Reich Jakab. **Índítók:** Tóth Béla, Ascher Ferenc, Duffner József. **Célibirók:** Borlodon György és Prolich István. **Időmérők:** Ascher Ferenc és Kálmán József. **Orvos:** Keppich Jakab dr. **Ellenőrök a nagy-zerindi fordulónál:** Bloch Lajos és Eisele János, Simádon Kalmár József és Beck József.

A versenyre neveztek: **Adriai Andor** (ál-név) fehér dress. **Blaskovits István** (védő). **Bogán Sándor** (vöröszöld). **Duffner Mátvás** (kékfekete). **Gálfy Rezső** (zöld). **Kubát Zoltán** (fehérfekete), **Petkovits Béla** (Mephistó), valamennyien a Meteor klub tagjai.

A versenyzők délelőtt 11 órakor indulnak a simándi vámháztól, hova délután 2—3 óra között érkeznek vissza.

A közönség kényelmére elegendő ülőhelyek és buffet áll rendelkezésre. A sport iránt érdeklődő közönséget a versenyrendezés szívesen látja.

A beérkezési helyre való indulás a Vass kávéháztól délután 2 órakor történik.

+ **Vadászat a siondai pusztán.** A Battonya határában fekvő siondai pusztán tegnap vadászatot rendeztek, mely alkalommal 12 nyul és 25 fogoly került terítékre. A társaság tagjai voltak: **Fábián László** nyug. főispán, **Fábián Lajos** dr. ítélőtáblai bíró, **Dálnoki Nagy Lajos** dr. alispán, **Senk Ferenc** pécskai főszolgabíró, **Bolyos Mátvás** jegyző és több pécskai vadászember.

+ **Az állandó tornacsarnok helye.** Az Aradi Torna-egyesület állandó tornacsarnokának és játszóterének helyéül az igazságügyi palotától északra fekvő területet, ahol jelenleg a Reiniger-féle tatelep van, kérte átengedni a várostól. A tanács a kérelmet az építészeti bizottságnak adta ki.

A három grácia.

(Bemutató a Vigszínházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 27.

Beföldi arcát az erkölcs mind a két kezével, de az ujjakon át mégis csak odasandit a színpadra, mert mulatságos a mi ott történik. Nincs is különbség a változatosságánál. A Vigszínház deszkáin fehér estékre szánt „Polgármester ur” a hazafias Rodostó után, Parisiana asszony subogtatja ismét az ő bodros, csipkés selyemszoknyáit. Jobban mondva pongyoláit, mert rég járt annyi pongyolás asszony egyszerre a Vigszínház színpadán, mint a mennyi ma ott incselkedett. „A három grácia”-hoz címzett fogadó 19. számú szobájában.

Edouard ur csóditja oda a hölgyeket. Fiatal férj léteére Monte-Carlóban kénytelen-kelletlen randevuzik egy volt imádottjával és a félreértésből odaérkező más-asszonyságokkal. Mister Sam viszi bele a bajba. Az anglius ugyanis szabadulni óhajt feleségétől, a ki szép is, fiatal is, de nem az ő gusztyújára való. Az angol házaspár egyezséget köt. Sam utódot keres, a kivel a felesége meg lehetne elégedve; Sam dus hozományt ad, azután megindíthatja a válópárt, a melynek költségeit is Sam viseli. Az angol menyecske Edouardot választja, a ki azonban nem akar lemondani a maga feleségéről. Sam erre kieszi azt, hogy Edouard feleségét meggyózi az ura hűtlenségéről, válasra bírja, úgy, hogy Edouard ismét felszabaduljon és elvehesse Helénát, az angol hölgyet.

Csakugyan angolokhoz kellett fordulni, hogy az erőszakos motivumot az ujdonságban fel lehessen használni, de a kiindulási pont után annál vigabban sorakoznak a bonyodalom kacagtató részletei. Ezeket elősegítik a furcsa alakok egész sorozata. Többek közt a tűzföldi

köztársaság volt elnöke, a kít egy palotaforradalom nagyon idegessé tett. Szerepel egy rendőrönök, a ki sorra fogja el a becsületes embereket, a tolvajkirályban pedig detektívot lát. Nem hiányzik a komoly törvényszéki elnök sem, a ki tilosban jár és korhelykedik. Jó figura a tönkrement gavallér, a ki mint pincér szolgálja le szállodai tartozását. Eredeti a csendőr, a ki az egyenruha méltóságát félti — a szerelemtől.

Góth Sándornak jutott a legnehezebb, de egyúttal leghálásabb feladat, a melyet Héros és Milou, a szerzők, a közreműködőkre rónak. A második felvonásban pityókás embert kell ábrázolnia és ezzel az alakítással még azokat is meglepte, a kik különben is tudják, mily terjedelmes az ő színjátszói skálája és mennyi szeretetreméltóságot tud szerepeibe belevinni.

Kitűnő alak **Hegedüs Gyula** mint utód-vadász angol. Ötözéke oly szenzációs, hogy szinte veszélyeztetni a hölgyek szelbnél-szebb toillejének sikerét. **Gazzi Mariska**, **Pécsi Paula**, **Haraszthy Ilona**, **Hegedüsne Ilona**, **Fábián Kornélia** jutottak a hölgyek között kitűnő szerephez. **Balassa Jenő**, **Vendrei Ferenc**, **Tapolcai Szerény**, **Rónaszéki** és a többiek egytől-egyig mulatságos alakok személyesítésével járultak hozzá, hogy megvalósuljanak azok a remények, a melyeket a Vigszínház az ujdonsághoz fűz, ha nem is a morál nevében. De hát ez a legmodertnebb!

Elégtétel Matavovszky dr.-nak.

(A kórházi-bizottság ülésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Aradmegye köz-kórházi bizottsága ma délután **Dálnoki Nagy Lajos** dr. alispán elnöklésével tartott ülésen foglalkozott a belügyminiszter leiratával, a melyet a **Wojtek és Weisz** cégnek a köz-kórház részére számlított gyógyárak, illetve az azokról szóló számlák ügyében tett feljelentés folytán intézett Aradvármegyéhez, és a melyben a köz-kórház volt igazgatófőorvosát, dr. **Matavovszky Nándort** több mint kétezer korona összeggel, mint az ellenőrzés hiánya folytán történt, túlfizetéssel elmarasztalta.

A köz-kórházi bizottság tudomásul vette a leirat folytán elrendelt vizsgálatot, be már most fényes elégtételt szolgáltatott Matavovszky dr-nak a leirattal kapcsolatban elhangzott gyanúsításokkal szemben. De a megye határozatában bár igen gyöngéd formában vonatkozás történik a belügyminiszterium egy abszurd és jogtalan intézkedésére, a melylyel a vádolt személynek minden meghallgatása nélkül, teljesen önkényesen, megfélembizhetetlen ítéletet hozott.

Dálnoki Nagy Lajos alispán az ülést megnyitva előterjesztést tett a belügyminiszternek ez ügyre vonatkozó s a lapokból már ismeretes leiratáról, és tudatta a bizottsággal, hogy a vizsgálatot elrendelte.

Erre a köz-kórházi bizottság a következő határozatot hozta:

Ámbár a köz-kórházi bizottság teljes tudatában van annak, hogy az időközben nyugalmába vonult dr. **Matavovszky Nándor** 40 évet meghaladó köz-kórházi igazgató főorvosi működéséhez a gyanúnak szándékosságnak, vagy épen összezejtszásnak még árnyéka se fér és épen úgy emlékeztetésben van annak is, hogy a 40,000 koronát meghaladó köz-kórházi tartalékalapot, melyből a köz-kórház kibővítése, modern színvonalra emelése lehetővé vált, a napi ápolási díjak viszonylag alacsony volta dacára épen az ő lelkiismeretes körültekintése, példás rendszeretete, a krajczárokig menő takarékosága hozta létre s ennél-

fogva a miniszteri leiratban említett elmarasztalási ok tényleges fennforgása esetén is csupán az ellenőrzés hiányosságáról lehet szó, mely körülményt a vizsgálat lévén hivatva kideríteni: a bizottság a vizsgálat elrendelését tudomásul veszi.

Miután azonban a miniszteri rendeletben érintett 2194 kor. 14 fillér elmarasztalás megállapítása előtt *formaszerű vizsgálat megejtve nem lett*, amennyiben sem az elmarasztalt igazgató-főorvos, sem a kórházi gondnok, sem pedig az érdekelt gyógyfükereskedő cég ki nem hallgattatott s csak az évek előtti droguista-számlák és a gyógyfükereskedő ez idő szerinti ajánlata kívántatván fel, — nincs megállítva azon körülmény, hogy a számlák elbírálásánál s a marasztalás kimondásánál egyrészt az árhüliámzás közötti különbség, másrészt a szállított áruk minősége s a minősége folytán való változás figyelembe vétetett-e, — mindezeknél fogva a bizottság kéri, hogy a vizsgálatnál ezen körülményre különös súly helyeztessék.

Az ülésen az alispán elnöklésével **Vásárhelyi László**, **Beles János**, **Nachtnébel Ödön**, **Blaskovits Erneszt**, dr. **Parecz Gyula**, dr. **Keresztes Gyula**, **Bilász István** és **Faragó István** bizottsági jegyző voltak jelen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi önkéntes tűzoltókar** működő tagjai folyó évi szeptember 28 án d. u. 3 órakor Aradon a tűzoltó őrtanyán, illetőleg a Tököl-téren nagy gyakorlatot fognak tartani, a melyre a kar pártoló-tagjait és az érdeklődő közönséget ez uton tisztelettel meghívja — a parancsnokság.

(*) **A Kossuth Lajos** betegsegélyző és temetkezési egyesület Aradon szeptember hó 28 án d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes választmányi ülést tsrt.

(*) **A Jókendvasztaltársaság** vasárnap este 7 órakor **Schiffert József** vendéglőjében ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

Egy főispán a királyhoz.

(Föltűnést keltő tisztt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Ott áll már az árvizi hajósnak, báró **Wesselényi Miklósnak** ércszobra Tuhutum vezér városában, Zilahon, szimbolizálva azt, hogy ez nagy, erős magyar volt, az első között az első, aki acélmarkaival tördelni kezdé a szolgaság bilincseit s magához emelé a földet művelő magyar jobbágyat. A hazafias ünnep emlékei még most is ott viszhangoznak azoknak lelkeiben, akik annak tanúi valának.

A hírlapok nagyjában leközlötték az ünnepségen elhangzott hazafias megnyilatkozásokat, de nem közlötték azt a felköszöntőt, melyet a nagy Wesselényi fia, báró **Wesselényi Miklós** főispán mondott a királynak. Ez a felköszöntő a bátor, önérzetes magyar hazafiasság szózata volt, olyan, aminőt csak a nagy Wesselényi lelke sugallhatott véréből való vérenek ajkaira. Ez a felköszöntő megérdemli, hogy most utólag is minden sorában feljegyeztessék a következőkben:

Nemzeti hagyománya a magyarnak a király-hűség, tiszteli ősi alkotmányát és szereti koronás királyát, akinek hűségesebb és megbízhatóbb támasza nincsen is egész birodalmában a magyar nemzetnél! Es pedig annál erősebb támasza lehetne, mentől inkább megvalósíthatnók nemzeti ideáljainkat!

„Hoch Hohenzollern!” — ez a fölkiáltás hangzott volt el az osztrák parlamentben. Hát meglehet, hogy ez a fölkiáltás csak guny akart lenni, de annyi bizonyos, hogy jellemzően komoly intelem volt, olyan komoly, hogy jó lesz abból mindenkinek levonna a konzekvenciákat. Hiszen számtalan jelekből látnivaló, hogy az osztrák császárság fennállá-

sa csak ideig-óráig tarthat, mert annak széjjel-husó elemei előbb vagy utóbb bele fognak olvadni akarni a szomszédos nagy birodalmakba és mint vizet a szivacs, úgy fogják majd Ausztriát magukba felszívni Német és Oroszország.

Gondoskodnunk kell tehát jó előre a mi magyar királyunk trónjáról, amelyet hazafiság, királyhűség és alkotmányosság vesz körül. Am a magyar nemzetnek hazafisága gondoskodnék is erről, ő rajta eddig sem mult s mostan sem mulik, hogy Szent István birodalma nem lett államilag és közgazdaságilag tiszter olyan erőssé — mint amilyen mostan és hogy következőképpen nem lehet dinasztiainknak tiszter olyan erős támasza, mint amilyen mostan.

Hanem hát ami nem volt eddig az, ha a magyarok Istene is úgy akarja, meglesz majd jövőre és a magyar nemzetnek alkotmányos s dinasztikus érzelmei előbb-utóbb kellő méltánylásra s bizalomra fognak majd találhatni.

Mert mi hódolatteljes bizalommal bizva-bizunk jobb jövőnkben s me. nyugvással látjuk sorsunkat letéve Europa legalkotmányosabb fejedelme, a mi jóságos királyunk kezébe és éppen ezért alattvalói hódolatteljes tisztelettel köszöntöm fel ezt a poharat ő császári és királyi apostoli Felségének, I. Ferencz Józsefnek, Magyarország alkotmányos és koronás királyának hódolatára és tiszteletére.

Az egész társaság álva és teljes lelki gyönyörűséggel hallgatta az ékesszavu főispán ragyogó és nagy politikai fontossággal bíró beszédjét. Perczekig éljeneztek és tapsolták az önrzetes és erős magyar szellemű felköszöntőt.

Baromfitenyésztési-telep Aradon.

(Uj ipartelep a Mittelmann-gyárban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Mióta az aradi szeszgyárak egymásután beszüntették üzemeiket, a Béla-téri *Mittelmann-gyár* épülete is felhasználatlanul áll. Többféle terv merült fel, nem egy vállalat volt alakuloban az épület felhasználására, a tervek közül azonban eddig egy sem valósult meg. Most végre befejezés előtt áll egy meglehetősen nagyszabású, érdekes vállalkozás, mely a *Mittelmann-gyár* üresen álló helyiségeiben *baromfi-tenyésztő és hizlaló-telepet* akar létesíteni.

A budapesti *Pollák Frigyes* és *Wiener Gyula* czégek folyamodtak ugyanis telepengedélyért a *Mittelmann-gyár* helyiségeiben felállítandó baromfi-tenyésztő vállalatukhoz. Természetesen nagyban fogják üzni a tenyésztést, hizlalást és kereskedést s érdekes a terv, amely szerint a telep üzeme folyini fog. A baromfiakat úgy ölik meg, hogy a nyelv alatt elvágnak egy eret a kiömlő vért felfogják s a baromfinak egyetlen része sem marad felhasználás nélkül. A koppasztást géppel végzik s értékesíteni fogják még az apró jószágok körmeit is.

Rendőri szempontból aligha lesz kifogás a telep felállítása ellen, mert épen azért, hogy a baromfiakat minden legjelentéktelenebbnek látszó részét felhasználják, állati hulladékok, amelyek egészségügyileg ártalmasak lennének, nem maradnak hátra.

Az aradi és arad-vidéki baromfi-kereskedésre természetesen óriási befolyással lesz ennek a telepnek létesítése. A tulajdonosok össze fogják vásárolni Arad egész környékéről a baromfiakat, keresletük pedig állandó lesz, miután szállítványaiknak nagy részét külföldre viszik ki.

A baromfi-tenyésztő gazdasszonyokra nézve meglehetősen előnyökkel fog járni ez a baromfi-tenyésztő telep, mert előrelátható, hogy mihelyt az üzemet megkezdik, egyszerre fel fog szökni a baromfiak ára. Hogy aztán ehhez a város lakosainak az a része, mely maga nem tenyészt baromfit s ilyen szükségletét a piacon szerzi be, — mit fog szólni, az is előrelátható. Több lesz a panasz az élelmi-szerek drágasága miatt.

Ez az állapot azonban remélhetőleg csak ideiglenes lesz, mert mihelyt a helyi fogyasztás is a baromfi tenyésztő telepre fog szoritkozni, akkor hamarosan kifognak egyenlítődni az árak.

A vállalkozók terve, mint a fentiekben is látszik, nagyszabású. A telep berendezése mintaszerű s a megtekintésre érdemes lesz.

Lumpolás zenebárcák mellett.

(A jogügyi-bizottság üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Az aradi kávéház tulajdonosok ama mozgalmával, mely az éjszakai-kávéházi zárórák meghosszabbításának rendezésére irányult, többször foglalkoztunk már lapunk hasábjain. Megírtuk, hogy *Sarlot* Domokos főkapitány egy célravezető és elmés intézmény behozatalával oldotta meg a mellék utcai kavások kérelmét, amennyiben szabályrendeletet dolgozván ki a kávéházi zárórák meghosszabbításáról, az ugynevezett *zene-bárcák* létesítése által lehetővé tette a mellékutcák kávéház-tulajdonosainak azt, hogy üzleteiket nyitva tarthassák s ott a cigányzenét játszathatják, ha mulató vendég van, zárórán túl is, — de csak zene bárcák mellett. Vagyis ezután Aradon csak zenélő bárcával lehet lumpolni.

A főkapitány szabályrendelet tervezete ma került a *jogügyi bizottság* elé, mely alapos vitatkozás után azt *pártolta* s a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Egy zene bárca ára öt korona lesz. A kávéház-tulajdonos annyi bárcát válthat ki magának, amennyi tetszik s ha zárórán túl mulató vendége akad, nem kell a rendőrségre küldeni „hosszabbítás”-ért, hanem az ellenőrző éjszakai rendőr-őrzáratnak átad egy előre kiváltott 5 koronás zene-bárcát s evvel megszerzte a záróra-hosszabbítási engedélyt s egyúttal megfizette annak díját is. A rendőr pedig másnap átszolgáltatja a kapott zene bárcát a rendőrség utján a pénztárnak.

Ilyen módon a kavásoknak is megkönnyítették a záróra-hosszabbítást, megmentették őket a sok kihágási eljárástól s azonkívül számbavehető jövedelmi forrást létesítettek a város részére.

A szabályrendelet még a közgyűlés hozzájárulására azonkívül belügyminiszteri jóváhagyásra vár.

Az bizonyos, hogy ezután drágább lesz a lumpolás, mert az italo és a cigányon kívül öt koronát kell fizetni a zenebárcáért. Akinek tehát csak öt koronája van, az gondolkodhatik hogy igyék e inkább, vagy zenebárcát vegyen?

Ezenkívül még egy tárgya volt a jogügyi-bizottság ülésének. Egy *fuvarozási szabályrendelet* jár a városháson bizottságból bizottságba, a jogügyi-bizottság előtt is volt már, akkor azonban azt mondta ki a bizottság, hogy nincs szükség a szabályrendeletre. Ebben ugyanis az van kimondva, hogy Aradváros területén csak aradi lakosnak van joga fa-, homok-, téglá-, stb. fuvarozásra. Attól féltek már most, hogy ha a vidéki fuvarosokat nem bocsátják be Aradra, akkor az itteni fuvarosok tetszésük szerint felverhetik az árakat.

Az aradi fuvarosok azonban meglehetősen tárták ezt a határozatot s a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy keressen módot s kérelem teljesítésére, hogy a vidéki fuvarosok ne vehessék el az aradiak keresetét. A tanács így újból a jogügyi-bizottság elé vitte az ügyet, mely mai ülésén azt határozta, hogy *tarifát* fog készíteni a fuvar-árakra épügy, mint a bérkocsi-díjakra, s így megakadályozzák a mesterséges áremelést.

Az ülésen *Institoris Kálmán* elnöklésével jelen voltak: *Mülek Lajos* dr., *Nemes Zsigmond* dr., *Opre Péter* dr., *Rooitsek Agost* dr., *Rosenberg Miksa* dr., *Steinhardt Mór* dr., *Szalai Arnold* dr., *Tolnai János* dr., *Reicher Károly* dr. főügyész és *Vizer Péter* alügyész.

HIREK.

Október hatodika.

— Meghívás a közönséghez. —

Arad, szeptember 27.

Arad polgársága az idén is lerója a tizenhárom vértanu szent emléke iránt érzett háláját, kegyeletét.

Október 6-án reggel a vértanuk szobra előtt és a vesztőhelynél hazafias gyász-ünnepségeket rendezünk, melyekre Aradváros közönségét tisztelettel meghívjuk.

Az ünnepélyeket rendező bizottság nevében:

Kovács Vincze
elnök.

Az összes igen tisztelt hatóságokat, testületeket, valamint a tanuló ifjúságot megkérjük: sziveskedjenek október 6-án reggel fél 9 órára a városháza előtti térre fáradni, ahonnan együttesen a vértanuk szobra elé vonulunk.

A gyászmise a vértanuk szobránál reggel 9 órakor kezdődik.

A szobortól mindannyian a vesztőhelyhez zarándokolunk, ahol az ünnepség második része fog lefolyni.

Mathuzsálem házassága.

— Százkétéves férj. —

Arad, szeptember 27.

Érdekes halottja van *Vámos-Láz* biharmegyei községnek. Egy tekintélyes gazdag ember hunyta örök álmra szeméit, kinek feje fölött egy évszázad viharzott el. Az elhunytat *Tanaszi Gábornak* hívták s százkét esztendő volt. *Mamuth* kora dacára, fiatal erővel dolgozgatott mint a legutolsó napszámos, pedig mint a faluban beszélük, annyi pénze volt, hogy nem is tudta megszámolni. Tényleg a község első virilistája volt. Esténként, mikor hazatért a mezőről, leült rozzant kapuja előtt a földre, maga köré gyűjtötte a falu gazdáit és mesélt nekik háborukról, muszkákról, egy évszázad eseményeiről.

Évekkel ezelőtt, már nagy beteg volt egyizben az öreg. Végrendelkezett s eltestálta a házat, földjét pénzét, hagyott az egyháznak, a községnek s nyugodtan diktálta utolsó rendelkezését a jegyző tollába. Végre a teheneire került a sor. A nagy beteg ember felül az ágyában, sirva fakadt és kezét az ég felé emelve szölt:

— A tehenemet nem hagyom senkire! Az mind az enyém!

Ekkor meggyógyult az öreg s mikor százéves születésnapját ülte, meglepetést készített a falu részére. *Negyedszer is megnősült*. Mert hát ezelőtt már háromszor fölvette a hymen rózsáncait az öreg. Először 24, másodsor 40, harmadsor pedig 90 éves korában. Negyedszerre aztán a falu egyik derék asszonyát, a

hatvankét éves Szilágyi Máriát vezette oltárhoz. Mikor kérdezték tőle, hogy miért nősült meg, az öreg azzal indokolta eljárását.

— Legalább leszjűre hagyni a teheneimet és a vagyongámat.

A minap jobb létre szenderedett az öreg. Reggel halva találták meg az ágyában. Temegetésére beseregtek az egész környék. Hét görög keleti pap parentálta el az öreget s majdnem alkonyatig tartott az utolsó tisztesség. Mikor rátűzték sírjára a fakeresztet, a gyászoló gyülekezet vissza ment a holottas házhoz, megülni a halotti tort. Terített asztalok s pompás vasera várta az óriási sokaságot. Az ünnepélyes alkalomra legváltak két ökröt, két disznót és két juhot. Tíz métermázsza lisztből dagasztották a kalácsot és a kenyeret s hogy a gyászolók szomjuságot ne szenvedjenek, az özvegy gondoskodott tíz hektoliter borról két láda sörről, és ötven liter pálinkáról. Valósággal lakadalom számba ment a halotti tor, mely a legjobb hangulatban csak a reggeli órákban ért véget.

Kisjenői vadászatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

A kisjenői főhercegi vadászat minden évben igen élénk szokott lenni, főleg ha jelen van azokon a házigazda, József főherceg, a ki magyaros vendégszeretettel szokta ellátni a vadászokat s minden lehetőséget, hogy vendégei jól érezzék magukat a vaddus uradalomban.

Az idén, mint lapunknak Kisjenőről jelentik, a főherceg aligha vesz részt a vadászatban, mert egészségi állapota nem a legjobb. Pedig a vadászat rendkívül kellemesnek ígérkezik s az idő is a lehető legjobb hozzá.

A főhercegi uradalmakban feltűnően sok az idén a fogoly, fácán és nyul. Ez alkalommal szabad lesz vaddisznóra is vadászni, a mit a főherceg rendszerint csak Kis-Tapolcsányban enged meg. Hasonlóan kiméli a szarvasokat is. Ezeket az idén felvitték a kisjenői uradalomból Tapolcsányba, mert ott igen sok kárt okoztak.

Még több kárt tesznek Kisjenőn a vaddisznók, a melyek mód felett elszaporodtak s az idén vadászatra kerülnek. Az ágyai erdőben például egyik erdész állítása szerint 180—150 vaddisznó van.

A kisjenői vadászatok határnapját közelébb megállapítják s szétküldik a meghívókat is.

Az új évnegyed küszöbén előfizetőinket tisztelettel kérjük az előfizetés mielőbb való megújítására, hogy a lap megszakítás nélkül küldhető legyen.

— Ferencz Ferdinánd Budapesten. A jövő év február havában, mikor a király rendszerint Budapesten szokott tartózkodni, ő Faiségével két hétre Ferencz Ferdinánd főherceg, a trónörökös is eljön.

— József főherceg beteg. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy József főherceg gyengélkedik s néhány nap óta orvosai tanácsára a szobát őrzi. A népszerű főhercegnek nincs rendben a gyomra sem. A multkoriban meghült s ez okozta a gyengélkedését, mely azonban komolyabb aggodalomra nem ad okot. A főherceg betegsége miatt nem utazott el nővére, Henriette belga királyné temetésére sem.

— Lónyay gróf és grófné, akik a legnagyobb visszavonultságban Folkestoneban tartózkodnak,

mint egy londoni sürgöny jelenti, a jövő héten visszatérnek Magyarországra s egy ideig a bodrogközi kastélyban fognak időzni. A grófnét napról-napra elárasztják táviratokkal és levelekkel, melyek küldői iránta rokonszenvűket nyilvánítják.

— Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter október hó 2-án Temesvárra utazik, hogy az új hadapródiskola felavatási ünnepélyén jelen legyen.

— Nátafalussy Kornél jubileuma. Mint már jeleztük, Nátafalussy Kornél kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, ma ünnepelte Nagyváradon főigazgatói működésének tíz éves jubileumát. A kiváló tanfériut ez alkalommal lelkes óvációkkal vették körül. Mint lapunknak táviratban jelentik, a tankerület kötelékébe tartozó középiskolák összes igazgatói — ezek közt Boros Vida aradi állami főreáliskolai és Burián János kir. főgymnáziumi igazgatók — ma délelőtt 11 órakor tisztelegtek az ünnepelnél s díszes emlékalbumot nyújtottak át neki. A tisztelgők szónoka Laky Demeter temesvári főreáliskolai igazgató volt, kinek üdvözlő szavaira Nátafalussy meghatottan válaszolt. A főigazgató fényesen megvendégelte a tisztelgőket. Az igazgatók egy része este a premontrei kanonok-rend vendége volt, más része pedig Szalontára utazott az ottani Arany-muzeum megtekintésére.

— Az olasz kormány. Bécsből telegrafálják a „Bud. Tud.”-nak: A „Budapesti Tudósító”-t illetékes helyről felhatalmazták annak kijelentésére, hogy egy bécsi lapnak az a közleménye, a mely szerint Golu-chowski gróf közös külügyminiszter a tegnapi miniszteri értekezleten azt az álláspontot képviselte volna, hogy az olasz borbehozatal limitáltassék és a behozatali vám 3 frt 20 krról 6 arany frtra emeltesseék fel, egészen helytelen, a tényeknek meg nem felelő kombinációból ered. Az olasz borvám kérdésében, a mely csakugyan a jelenlegi tanácskozás tárgyai közé tartozik, eddig még megjegyzés nem történt. A közös miniszteri értekezletet ma délelőtt 10 órakor folytatták.

— A föllekesült idegen. Budapestről jelenti tudósítónk: A vendéglősök svábhegyi kirándulásakor az egyik svájci nagy hotel tulajdonosa alig tudott betelni annak a valóban elragadó szépségű panorámának a szemlélésénél, a mely ott föltárul. Lelkesedéssel mondogatta, hogy az ő hazája is telve van nagyon remek, nagyszerű tájakkal, olyan harmonikus, elbájoló képben talán sehol a világon nem lehet gyönyörködni, mint a budai hegyekről s különösen a Sváb-hegyről, a honnan a Dunától kettészelt pompás főváros s vele az Alföld egyrésze, másfelől a regényes hegyvidék nyújt a szemnek felejthetetlen, ragyogó képet. A külföldi vendég azonban nem maradt meg a pusztá lelkesedésnél, hanem a nagyszerű látvány hatása alatt, ma délelőtt ezer koronát küldött Halmos János polgármesterhez, a magyarok s Budapest főváros iránt dicsőítésektől áradó levél kíséretében, kérve, hogy ezt az összeget fordítaná a székesfőváros hatósága a Svábhegyen felállítandó kilátó ház alapjára. „Mert — így fejezte be a levelét — a Svábhegyről való páratlanul fenséges kilátás egymagában megérdemli, hogy annak a megtekintésére a világ minden részéből ide jöjjenek az emberek.” A polgármester, a német nyelven írott levelet elítéli a főváros levéltárába s a magát meg nem nevezett alapítónak a nyilvánosság útján mond köszönetet.

— Kétszáz ezer hektoliter víz — Arad utcáin. Sarlot Domokos főkapitány érdekes jelentést tett ma a város tanácsának. Bejelentette ugyan-

is, hogy a mai napig közel kétszáz ezer hektoliter vizet, számszerint 186,500 hektolitert használtak fel utcalocsolásra az idén. Ezzel el is használták a folyó évre utcalocsolásra kiszabott mennyiséget. A főkapitány ezért megkérdezte a tanácstól, hogy locsoltasson-e tovább is? A tanács azt határozta, hogy tekintettel a nagy hősek elmulására, fokozott takarékosággal ugyan, de továbbra is locsolják az utcákat.

— Jogtalanul szerzett szavazati jogok. A város mai tanácsülésén érdekes dolgot említett fel Kilenyi János alszámvevő. Azt panasolta, hogy sok szavazati joggal bíró olyan lakos van Aradon, aki, bár az adót behajtani nem lehet rajta, szavazati jogot a hatóság félrevezetésével szerezte magának. Bevall ugyanis annyi jövedelmet, amennyi alapján szavazati jog megilleti, a bevalott jövedelem után kivetett adót azonban behajtani nem lehet rajta, mert semmi vagyona nincs az ő nevében. Körülbelül tízennyolcezer koronát tesz ki az a kivetett adóösszeg, amelyet szavazati joggal törvénytörvény szerint ugyan, de igazságtalanul bíró polgárok nem fizetnek meg a városnak. A tanácsban felmerült az az eszme, hogy a hatóság félrevezetése címén kihágási eljárást indítanak az illetők ellen, e tervtől azonban elállottak s más módot fognak keresni az ilyen visszaélések megakadályozására.

— Érdekes irodalmi pör. A Petőfi-társaság mult vasárnapi diszgyűlésén, melyet a Kossuth-ünnep alkalmából rendeztek, Kis József, a jeles költő egy gyönyörű balladát olvasott fel. A költeményt, melynek „A trombitás” a címe, a lapok másnap közölni akarták, de Kiss József nem volt hajlandó azt e célból átadni, mert a maga lispja, a Hét számára tartotta. Mégis az történt, hogy a Telefon Hirmondó-ban elszavalta az említett történelmi balladát Beregi Oszkár a Nemzeti Színház tagja. A beszélő ujság, a mint a költő megtudta, úgy jutott művéhez, hogy a gyűlés alkalmával leszenografáltatta s aztán közreadta ennek alaján. Kiss József megbizásából dr. Farkasházy Fischer Zsigmond ügyvéd ma pört indított a „Telefon Hirmondó” ellen szerzői jog bitorlása miatt. Panaszában elmondja, hogy a jogbitorlás megfosztotta a költőt attól, hogy saját lapjában elsőnek közölje művét s ezért ezer korona kártérítést, 500 korona közlési tiszteletdíjat, továbbá az alperesnek megbüntetését is kéri a törvény értelmében. Az irodalmi pör azért is érdekes, mert szerzői jogbitorlást csak nyomtatvány útján lehet elkövetni, kérdés tehát, hogy alkalmazható-e mégis a törvény ez esetben, a mikor a beszélő ujságról van szó. Mindenesetre, — annak alapján, hogy a Telefon Hirmondó köteles példányt tartozik az ügyésznek bemutatni ép úgy, mint a többi lapok — a vélelem az, hogy a beszélő ujságnak is hirlapi jellege van. A pör kimenetelét érdeklődéssel várják irói körökben.

— Házasság. Koiss Géza volt aradi, jelenleg brassói kir. iparfelügyelő szeptember 24 én tartotta esküvőjét a budapesti VII. ker. plébánia-templomban Kauser Ida kisasszonnyal.

— Az üldözött romániai zsidók. Londonból táviratozzák: A Reuter ügynökség értesülése szerint a román kormány londoni követe útján reszletesen tájékoztatta a brit kormányt a romániai zsidók helyzetéről a maga szempontjából. A követ kijelentette, hogy felhatalmazása van annak a kinyilatkoztatására, hogy kormánynak nincs módjában megakadályozni a romániai zsidók kivándorlását és felvilágosítást kért arra nézve, vajjon a brit kormány nézete erről a dolgról azonos-e az Egyesült-Államok

külgyminiszterének a nézetével. — *New-York*-ból jelenti a táviró: Abból a hírből, hogy Románia nem ad többé zsidóknak utlevelet, Washingtonban *Hay* külgyminiszter által kibocsátott jegyzék fontosságának közvetlen és igazságos elismerését látják. A kivándorlás megszűnését egy csakis Amerika és Románia között fennforgó vitás kérdés megszűnésének tekintenek és ezzel Amerika egyelőre beérné, noha tovább is érdeklődik a romániai zsidók helyzetének javítása iránt.

— **Temetés.** *Petőc* Lászlót, az aradi jószágigazgatóság gazdasági intézőjét ma délután négy órakor általános, mély részvét mellett kísérték örök nyugalomra. A halottas háznál nagyszámú közönség jelent meg, köztük a jószágigazgatóság és a pénzügyigazgatóság tisztviselői *Embey* Iván és *Knarr* Lajos, illetőleg *Jánosy* János titkárok vezetése alatt. A halottas háznál *Bajthay* Mihály jószágigazgatósági tisztviselő, az ismert aradi poéta mondott költői szavakkal megírt bucsu-beszédet. A temetési szertartást *Szekely* Polykár minorita lelkes végzte, kinek imája után megindult a hosszú gyászmenet a felső-temető felé, ahol az elhunyt főtisztviselőt örök nyugalomra helyezték.

— **Rossz hír a póttartalékosoknak.** *Bécs*-ből táviratozzák lapunknak: Október hó közepén úgy a magyar, mint az osztrák kormány törvényjavaslatot terjeszt a parlamentek elé az *ujoncjutalék közvetett növelése* ügyében. A delegáció határozatából kifolyólag már a *jövő héten* megkezdik az új tarack-ütegek szervezését, minek következtében mintegy *tizennyolcezer póttartalékos három évi szolgálatra fognak kötelezni*. A távirat szerint az *ujoncjutalék közvetlen növelése is küszöbön van*.

— **Dér és fagy.** A tegnapi nap folyamán több fagykáról tettek ismét a gazdasági tudósítók jelentést, az úgy is devalvált kukoricatermésen konstatálnak nagyobb károkat. Így *Nagy-Kálló* és vidékén a dér és fagy nemcsak a kukoricának, de a dohánynak is ártott. *Nagy-Ilondán* erős dér és fagy volt. Ugyanilyen jelentés érkezik *Szekelyudvarhelyről* is. *Jászberényből* táviratozzák, hogy ismételt éjjeli fagyok a szőlőkben óriási kárt okoztak.

— **Lánczy Leó — államfogoly.** *Lánczy* Leó ma kezdette meg három napra terjedő államfogház-büntetését, melyet *Olay* Lajossal vívott párba miatt mérték ki rá. *Lánczy* a büntetését a budapesti törvényszék egyik szobájában üli le.

— **A Máv. dijnokainak községi adója.** A magyar kir. államvasutak *aradi* dijnokai és gépkezelői azt kérték a tanácstól, hogy *községi- és utadójukat engedje el*. Kérelmüket avval indokolják, hogy ők sokkal kisebb javadalmazást élveznek, mint a hivatalnokok s gy méltányos, hogy községi adójuk elengedtesse. A kérelmet a tanács a közgyűléshez teszi át.

— **Az Ugyvédi kamarából.** Az *aradi* ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Bertin* Pál ügyvédet, Szeghalom székhellyel, az ügyvédek lajstromába folytatónak felvette.

— **Visszaélés kerékpáradó-jegyekkel.** A kerékpáradó behozatala alkalmával a törvényhatóság azt a kedvezményt adta munkásoknak, hogy arra az esetre, ha kerékpárjaikat a lakásukról a gyárba és vissza való közlekedésre használják, felmenti őket a kerékpáradó fizetése alól, illetőleg ingyen kerékpáradó-jegyeket ad nekik. Egy *aradi* waggengyári munkás visszaélést követett el ilyen ingyen-adójeggyel, eladta azt három forintért egy barátjának, aki ezen az uton öt forint helyett csak három forint adót fizetett. A rendőrség azonban rájött a csalásra, a munkást megbüntette, a tanács pedig a hasonló esetek elkerülése végett céljából

kimondta, hogy az ingyen-jegyek alakját megváltoztatja, az ingyen-adójegyekkel bíró munkások munkaadót pedig kötelezi arra, hogy az ilyen munkások eltávozását, szolgálatból kilépését az adóügyi osztálynak jelentse be.

— **Feltalálták a vörheny-szérumot.** A gyermekek adáz ellensége, a vörheny foglalkoztatta legutóbb a német természettudósok és orvosok Bécsben tartott 74-ik kongresszusát. A kongresszuson dr. *Mozser* bécsi tanársegéd szenzációs felfedezésről számolt be: a *vörheny szérumról*. Dr. *Mozser* a szérumot vörhenyes lovak véréből készítette. E szérummal a múlt hetekben próbát tettek a bécsi Szent-Anna gyermek-kórházban, ahol 80 vörhenyes gyermeket ojtottak be kitűnő eredménnyel. Körber miniszterelnök is élénken érdeklődött az ojtások eredménye iránt s már 10000 koronát folyósított e szérumnak nagyban való előállítására. Az már bizonyos, hogy a szérum használ a vörheny ellen, de hogy föltétlen orvosága-e a gyermekek e gyakori betegségének, az csak később lesz konstatálható.

— **Megrongált jubileumi emlék.** *Brünn*-ből jelenti a táviró: Az uralkodó jubileumának emlékére *Brünn*ben emelt obeliszket ma ismeretlen tettesek megrongálták és *király-ellenes mondatokkal firkálták tele*. A tettesek kinyomozása iránt szigorú vizsgálatot indítottak.

— **Visszavont névmagyarosítás.** A hivatalos lap mai számában a következő, szokatlan közlemény látott napvilágot:

Folyó évi augusztus hó 30-án 93.276 sz. alatt kelt belügyminiszteri rendeletet, mely szerint kiskoru *Löwy* Zsigmond *aradi* illetőségű bécsi lakos családi nevének „Lenke“-re kért átválttatása megengedett, a folyó évi szeptember hó 25-én 102.516. sz. alatt kelt belügyminiszteri rendelettel hatályon kívül helyeztetett.

— **Elgázolás a sinek közt.** *Pécskáról* jelenti tudósítónk: *Löwy* Dávid 55 éves budapesti kiskereskedő tegnap este *Bactonyáról*, hol rokonainál időzött, át akart sétálni gyalog *Pécskára*. Meg is indult és hogy el ne tévedjen, a vasuti pályatesten, a sinek közt haladt. Anyyira el volt merüve gondolataiba, hogy nem vette észre a háta mögött jövő tehervonatot, a mely mind jobban közeledett hozzá. A mozdonyvezető észrevette *Löwy*t, ellengőzt és veszjelet adott, de már későn volt minden óvatosság, mert a vonat *Löwy*t elkapta és combján életveszélyes sérüléseket ejtett. A sebesültet *Villányi* Izidor dr. járási orvos részesítette segélyben s ma beszállította az aradmegyei kórházba. A szerencsétlenül járt kereskedőnek felesége és két gyermeke van.

— **Pör egy pap ellen.** *Párisból* táviratozzák: *Muravel* nantési abbé ellen, a ki egy egyházi beszédben a nem klerikális érzelmű lakosok bojkottálására szólította fel a híveket, az államügyészség megindította a vizsgálatot.

— **Öngyilkos író.** Mint lapunknak sürgönyzik, *Eckstein* Vilmos ismert nevű bajor író Münchenben leugrott egy vasuti viaduktról s a mélységben halálosan megsebesült. *Eckstein* az életuntság készítette öngyilkosságra.

— **A gyógyszerész-gyakornok minősítése.** A gyógyszereszekre nézve fontos miniszteri rendeletet közöl az Igazságügyi Közlöny legutóbbi száma. Az igazságügyi miniszter elrendeli, hogy a gyakornoki vizsgálatokat tett gyógyszerészek minősítését a hivatali pályázatoknál egyenlőnek kell tekinteni a középiskolák elvégzése által szerzett minősítéssel. Ez a rendelet azokra a gyógyszereszekre is vonatkozik, a kik csak polgári iskolát végeztek s úgy lettek gyógyszerész-gyakornokok.

— **Agyonvert rendőrök.** Közeledik az október elseje, a mikor a besorozott legényeknek be kell rukkolni. Ezek a legények az utolsó hétben már csak borba ölik bánatukat s mu-

latnak, a míg csak bevonulnak. A *novoszeleői* újoncok már is egy hét óta állandóan a korcsma lakói. Éjjelenként azután, részeg fejjel lármaázva, danolva baragolnak az utcán, zavarva a pihenő embereket. Tegnap egy ilyen részeg csapatot állított meg két községbeli rendőr s csendre intette a zajongókat. Több sem kellett. A részeg legények, a kiknek már nem parancsol a bíró sem, annál kevésbbé a rendőr, nekirontottak a rendőröknek, akik védelmükre kardot rántottak. Ez okozta azután vesztüket. A támadók közül néhányat megsebesítettek a rendőrök, mire a legények letéperték őket, elvették a kardjukat s azzal kegyetlenül összevagdalták őket. A vérengzés után a két összevagdalt rendőrt bevonszolták egy vízzel telt árokba és otthagyták őket. A lárma elcsendesülése után néhány környékbeli ember kijött az utcára s ezek találták meg *Protics* Jócó és *Verbácski* Mihály rendőröket, a kik éltek ugyan, de másnap *mind a kettő belehalt a szenvedett sérülésbe*. A tettesek közül *Manojlovics* Sztévó, *Popovics* Koszta, *Kuzmán* Tódor, *Danilovics* Milán és *Mirkovics* Izidort a csendőrség elfogta. Az ügyészséget táviratilag értesítették az esetről.

— **Elfogatás előtt.** A budapesti rendőrség napok óta egy nagyarányu család ügyében folytat vizsgálatot, amelyben a főszerepet egy két esztendeje elhunyt katonai parancsnok özvegye, *T. né* játsza. *T. né* férje után szép vagyont örökölt, ámde pazarló nagyuri életmódjával s könnyelműködésével alig egy év alatt mindenét elfecsérelte. *T. né* ekkor különböző visszaélések útján szerzett pénzt s ebből födőzte követeléseit s fényes háztartását. Majd pedig, amikor minden ilyen segélyforrása kiapadt, egy nagyobb szabásu szédelgési vállalatba fogott, *Furfangos* módon, anélkül, hogy egy krajcárt is fizetett volna, *Erdélyben* egy nagyobb birtokhoz jutott, ahova kaució mellett uradalmi intézőket, gazdatiszteket s szolgákat szerződtetett, majd pedig a birtokra akkora kölcsönt vett föl, amelylyel azt teljesen megterhelte. *T. né* a birtokért budapesti házáért ígérte szerződésileg cserébe, amivel pedig nem rendelkezett. A birtok ezelőtti tulajdonosa végre is megunt a várakozást a budapesti ház birtokbavételére s érdeklődni kezdett *T. né* iránt. Megtudta ekkor, hogy háza nincs s hogy birtokát nagy kölcsönrel terhelte meg. A *T. né* által alkalmazottak is megtudták már ekkoron, hogy ravasz szédelgőnek estek áldozatul s miután kaucióikat hiába kérték vissza, feljelentették a rendőrségen. *T. né* és bűntársai ellen ekkor megindult a vizsgálat, amely már annyi terhelő adatot állapított meg, hogy a legközelebbi napokban letartóztatások várhatók ez ügyben.

— **Lopás a temesvári postán.** *Temesvárról* jelentik, hogy a gyárvárosi postahivatalnál hosszabb idő óta árulopásokat vettek észre a feladott csomagokból. Ma *Dusmitz* kereskedő egy postaszolgában felfedezte a tolvajt. Számos kereskedő károsult.

— **Nagy tűz Zimándközön.** Tegnap este felé hatalmas tűz lángjai világították meg az égboltot *Zimándköz* határa felett. Kigyuladt ott *Sulyok* András gazdának háza, s leégett a benne lévő bolthelyiséggel együtt, innen átment a tűz a szérüs kertre, hol két kazal szalma, két kazal pelyva s egy csomó melléképület, gazdasági raktár, stb. leégett. A tűz olyan óriási lánggal égett, hogy *Fakertre* is ellátszott s innen is, a környékről is sokan mentek át *Zimándközre* az oltásban segédkezni.

— **Magyar név.** *Kiskoru Löwy* Gusztáv *aradi* illetőségű bécsi lakos családi nevének „Lenke“-re kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az *aradi zenekedvelők egyesülete* elmulasztatlan kötelességének tartja, hogy ezuton is teljes elismerését és igaz köszönetét fejezze ki az egyesület választmányának és azon egyesületi tisztikarnak, melynek mandátuma 1902. évi szeptember hó 26-án lejárt s amely választmány

és tisztikar a három évi hasznos és buzgó munkálkodásával az egyesület hasznos működését továbbra is lehetővé tette. De különösen igaz köszönetét és elismerését fejezi ki Scherhag Ernő urnak, az egyesület pénztárosának és tagjának, aki évek hosszú során át oly önzellenül és minden anyagi javadalmasz nélkül viselte a fárasztó munkával járó pénztárosi tisztet és buzgólkodott azon, hogy az egyesület anyagi és erkölcsi ereje gyarapodjék. Arad, 1902. évi szeptember hó 27-én. *Instítóris* Kálmán, s. k. elnök, *Vannay* János dr., s. k. titkár.

— **A megtérő cigányvajda.** Erdekes beadvány érkezett a napokban Győr város tanácsához. *Lakatos* Mihály cigányvajda jelentette be abban a megtérést a következőképp:

„Tekintetes közgyűlés!

Alázatosan esedezem, hogy alábbi folyamódásomat kegyes pártfogásába venni méltóztassék.

Ugyanis mint a kőborcigányok mintaképe, a ki a hazai rendőrségeknek és csendőrségeknek számtalan fontos nyomozást tettem és sok bűnesetet napfényre hoztam, *szakítani óhajtok a kőbor élettel és a társadalom hasznos tagjává akarok lenni.*

Eme óhajom megvalósításához egy kis házikót akarnék magamnak építeni, azonban pénzem nincsen.

Mély alázattal kérem a tekintetes közgyűlést, miszerint számomra egy kis telket kijelölni és azon nekem egy kis házikót építtetni kegyeskedjék s ennek árát részletfizetések által megfizetni kötelezem magam.

Alázatos szolgálója *Lakatos Mihály*,
győri születésű és győri lakos.”

Hogy a megtérő vajda komoly és elhatározott, igazolja az a tény, hogy tegnap 200 koronát fizetett be Győr város pénztárába, mint az építendő ház árának első részletét.

— **Egy pofon.** Budapesten történt. Egy kellemetlen arcú, de elegánsan öltözött ficsur tegnap este példátlan szemtelenséggel fixirozta a kivilágított korzón jó félórán keresztül egyik előkelő miniszteri hivatalnok feleségét és leányát. A két hölgy bármint akarta is, nem tudott védekezni. Ha átmentek a másik oldalra, a ficsur ott termett s ment utánuk. A mama, aki maga is szép asszony, nem tudta tovább tűrni a fixirozást, karonfogva leányát s mentek hazafelé. Egy pillanatra úgy tűnt fel, hogy a pakfon-lovag nem követi őket. Megkönnyebbülve siettek végig a Kossuth Lajos-utcán. Pár perc múlva azonban kétségbeesve látták, hogy a lovag ismét üldözi őket. A szép asszony körülnézett, nem lát-e ismerőst, aki megtanítaná a gazembert. Szerencsétlenségre senki sem járt akkor az utca jobb oldalán. Már oly szemtelen lett a ficsur, hogy megszólította a hölgyeket:

— Pardon kérem, szabad önökhöz csatlakoznom?

Gyors lépésben sietett a két hölgy előre. Nem tudtak módot találni, hogy megmeneküljenek a szemtelen tolakodótól. A menekülés magára vonta a tulsó oldalon egy általánosan ismert fiatal ember figyelmét. Megdöbbenve konstataálta, hogy azt a két hölgyet ő nagyon ismeri, a fiatal leánynyal táncolt is egy pár bálon. Elfutotta a harag. No hát ez mégis szemtelenség attól a nyomorulttól, gondolta magában. Várj, majd megtanítlak én. Atsietett az utca tulsó végére s mikor a pakfon-gavallér harmadszor szólította meg a hölgyeket, hirtelen olyan pofont kapott, a melynél nagyobb nem is képzelhető el. A hölgyek pedig nyugodtan mentek tovább az erős karok kísérete mellett.

— **Halál a kocsiában.** Budapestről jelentik: *Berger* Mihály 68 esztendőös bérkocsitulajdonos tegnap este kétfogatu kocsijával a Döbrentey-téren hajtatott keresztül. Egyszerre aztán roszszul lett, kiejtette kezéből a gyeplőt és eszméletlenül rogyott hátra az ülésén. Gazdátlanul vágattak tovább a lovak, míg végre a Gellérthegy alján egy rendőr megállította a kocsit. Az eszméletlenül fekvő ember láttára a mentőkért telefonált, a kik csakhamar megérkeztek a szerencsétlenség színhelyére. A boldogtalan aggastyánon azonban már nem tudtak segíteni, csak a beállott halált konstataálták. Valószínűleg *szívszélhűdés* ölte meg. A

rendőrség intézkedésére a holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Letartóztatott pénztárosnő.** A budapesti főkapitányság letartóztatta *Freitag* Ilona 29 éves róm. kath. pénztárkezelőnőt, aki a keleti pályaudvar pénztáránál volt alkalmazásban, s mint ilyen 7—8000 koronát sikkasztott.

— **Dinamit a kályhában.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt Kozma községben a község házában. *Turcsik* Ferenc községi szolga a hűvös idő miatt be akart gyújtani a község házában a kisbíró szobájában. A kályha tele volt papirdarabokkal s *Turcsik* ezeket gyújtotta meg. Ezután várta a kemence mellett, hogy társa fát hozzon be. Egyszerre hatalmas dördülés történt és *Puskás* Antal, a másik kisbíró, a ki fát akart venni, csak azt látta, hogy az ő szobájuk összeomlott. A nagy robbanásra összefutott emberek azonnal hozzáláttak a romok eltakarításához, de csak nagysokára találták meg a szerencsétlen embernek darabokra tépett holttestét. A vizsgálat során azután megállapították, hogy dinamitrobbanás történt. Ezelőtt két hónappal ugyanis elfogtak egy embert, a ki dinamittal robbantotta a halakat a folyóban. Ettől az embertől akkor elvettek két dinamittöltényt, a melyeket a jegyző parancsára ideiglenesen el kellett volna ásni, de *Turcsik*, akire a dolgot bízták, egyelőre a kemencébe helyezte és később elfeledkezett róla. Most sem jutott *Turcsik*nak eszébe a dinamit, amikor a kemencébe begyújtott s ez okozta a szerencsétlenséget.

— **Sikkes, elegáns és tartós cipőt,** ha akar venni, úgy forduljon bizalommal *Porter* Vilmos Nagy Áruházához a Szabadság-téren, mely férfiak, hölgyek és gyermekek részére rendkívüli választékot nyújt. Erzékeny lábak részére legkönnyebb cipők kaphatók, melyek kiváló gondal lettek készítve a gyáros által direkt e célra. Vannak fűzős-, gombos- és bergsteiger-cipők, angol és francia sarokkal, keztyű — zsevro, kidzerge-, ságrén-, borju box kalf bőrből bélelve és téli bélés nélkül. Fél- és kivágott cipőkben szintén igen nagy választék, ugyszintén lakk-cipőkben. Alkalmi fehér-cipők legjobb bőrből. Érdekében áll mindenkinek, hogy meggyőződést szerezzen arról, mily nagy a választék és mily olcsók az árak.

— **Elveszett a Bathányi utcától a Kölcsey, Kazinczy és Fábian-utcán** át a református templomig egy duplafedelű női arany óra láncsal. A becsületes megtaláló kéri, hogy ezt lapunk kiadóhivatalába juttatni sziveskedjék, hol illő jutalomban fog részesülni.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x—** **Hogyan érünk el magas kort teljes egészségben és üdőségben.** Ezen problémával már igen sok tanult és okos ember, közöttük igen sok orvos foglalkozott. Annyit tudunk, hogy a testi és lelki épességhez feltétlenül szükséges a jó gyomor. Az egyetlen igazi szer, amely a beteg gyomrot egészségessé és erőssé teszi, és így meg is tartja, a valódi Brády féle máriacelli gyomorcsapp, amely mindenkor kitűnő és biztos határu székrekedés vagy gyomorhaj ellen, és évtizedeken át kipróbált szer és amelyről ezer meg ezer köszönő és hálaíratot küldtek be a készítőnek. Mindazoknak, kiknek gyöngye gyomruk van, vagy általában nem egészséges a gyomruk, nem tudjuk eléggé melegen ajánlani ezen cseppeket, amelyek által egészséges gyomort szerezhetnek, hogy így az életnek ismét örülhetnek. A valódi Brády-féle máriacelli gyomorcsappok a legtöbb gyógytárban kaphatók és kiváló gyógyhatásuk, mint olcsóságuknál fogva minden kulturállamban általános használatban vannak és szabadság, valamint védjegy által védettek. Utánozatoktól óvakodjunk. Kizárólag a Brády féle máriacelli cseppeket kérjünk és vigyázzunk a helyes aláírásra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Hamis aranyláncok** Ma újra megjárta Budapestet egy ékszerkereskedő. *Sommer* Lipót, kinek az *Andrássy*-uton van nagy aranyműves üzlete, felette gyanus manipulációkat folytatott, a mig most rajta nem veszett. Ez év márciusában az élelmes férfiú hét láncot küldött Bécs-

be, ugynevezett *Garibaldi-láncokat*. „Arany láncokként küldötte, még a fémjelzés is rajtuk volt. *Sommer* a portékáját azért küldötte *Glück* Ignác bécsi ügyöknök, hogy azt olyan exportöröknek adja el, a kik a Balkán-államokban fészkerkednek ékszerekkel. Kisült azonban, hogy a vastag láncok nem aranyból, hanem *rézből* valók és csak be vannak futtatva arannyal. A turpisság úgy derült ki, hogy *Glück* a láncokat, megszorulván pénz dolgában, elzálogosítani akarta s a bécsi zálogos rájött a csalásra. A nyakoncsipett ágens megmondta rögtön, hogy a hamis holmit Budapestről kapta. — Így aztán vád alá fogták *Sommer* Lipótot *bélyeghamisítás*, helyesebben hamis fémjellel ellátott aranyáru forgalombahozásáért. Ma volt ez ügyben *Agorasztó* bíró elnöklésével a tárgyalás, melyen a közvádat dr. *Polgár* Viktor alügyész képviselte, a vádlottat pedig dr. *Rácz* Dezső védte. *Sommer*, mint a vizsgálat során, ma is azzal a hazug mesével állt elő, hogy a láncokat ő egy helybéli zálogházból váltván ki, nem csak nem ő tette rá azokra a hamis fém elzést, de nem is tudott azok hamis voltáról. De a mellett, hogy minden megcáfolta e védekezését, ellene bizonyított *Bárdos* Gyula kohómérnök is, a ki annak idején részt vett a *Sommer* üzletében tartott rendőri házkutatásban. *Bárdos* kijelentette, hogy a házkutatáskor szintén talált egy hamis fémjelű ékszerdarabot. Erre a törvényszék vétkesnek nyilvánította *Sommer* Lipótot s egy havi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott felebbezést jelentett be.

Az Etna háborog.

(Földrengés és árvíz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Cataniából, Szirakuzából és Rómából érkezett táviratok arról adnak hírt, hogy a Lipari-szigetek két legerősebb tüzhányója, *Volcano* és a *Stromboli* néhány nap óta működik és sok jel arra vall, hogy az *Etna* belseje is megmozdult.

A délolaszországi vulkánoknak az általános működése annál is nagyobb aggodalmat kelt, mert mintegy négy hét óta, amikor a háborgás első jelei mutatkoztak, a vulkánok működésében fokozatos erősödés következett be. Négy hét előtt csak a *Vezuv* és a *Stromboli* kráterekben mutatkoztak aggasztó jelek, ma már e kettőn kívül a *Volcano* és az *Etna* is háborog.

Ezekkel a vulkánikus jelekkel kapcsolatosan még aggasztóbb az a *pusztító ciklon*, melyről az említett olaszországi táviratok hírt adnak. Az olasz meteorológusok felhívják arra a figyelmet; hogy a vulkánikus háborgásoknak az orkánok kísérelése. A kapcsolat ez esetben annyival valószínűbb, mert a Földközi tengeren ciklon a legnagyobb ritkaság.

A táviratok szerint a vulkánok háborgásával egyidőben lépett fel és szörnyű pusztítást végzett. Az első távirat Szirakuzából érkezett. Eszerint ott tegnap óriási ciklon dühöngött, a melynek következtében a *Modica* városán átfolyó patak hirtelen kiömlött és sok házat elárasztott. Sok ház beomlott s néhány családot maga alá temetett. A ciklon kiszámíthatatlan károkat okozott. Még nem állapították meg az áldozatok számát, akik közül néhányat a beomlott házak romjai alatt találtak meg. Siciéliében a folyó kiöntött és több házat ledöntött. Tíz ember életét vesztette. Attól tartanak azonban, hogy még több emberélet esik áldozatul! A helyszínére katonaságot küldtek segélynyújtás végett.

Cataniában is rendkívül hevességgel dühöngött a ciklon. Különösen a földeken tett nagy kárt. A vasuti közlekedés megszakadt. A kikötőben horgonyzó hajók közül a vihar alatt több hajó veszélyeztetve volt.

A katasztrófáról Rómába érkezett magántáviratok szerint több jel arra vall, hogy az

Eina ismét működni kezd. Nehány nap óta Volcano és Stromboli szigeteken mind a két tűzhányó hegy működik.

Az idei esztendő egyáltalán véve a természet erőszakosságai teszik emlékezetessé. — Szokatlanul télies jellegű tavasz után Martinique pusztulásával megtörtént az új század első nagy katasztrófája. A Mont-Pelée nyomában a Vezuv kezdett nyugtalankodni. Földrengés sohasem volt annyiszor és oly sokfelé egy év alatt, mint az idén.

Késő éjjel jelentik Modicából: A halottak száma eddig száz. A kár több millióra rug. A hidak és utak a folyó mentén elpusztultak. A segélynyújtásra megjelent katonák és hivatalos személyek saját életük veszélyeztetésével több embert mentettek meg a haláltól. Magánjelentések szerint a katasztrófát egy víztölcsér okozta. A „Fracassa“ fentartással azt jelenti, hogy Modicában *négyszáz ember vesztette életét.* A Caprera nevű német gőzös a cataniai kikötő bejáratánál zátonyra jutott miután kétségbeesett kísérleteket tett, hogy elérje a partot.

Rómából ma a következőket táviratozzák: Modicából érkezett jelentések azt mondják, hogy az alsóvárosnak egy része elpusztult. Két patak, amely Santa Mária városon keresztül folyik, hirtelen megáradt és temérdek iszapot és követ hozott magával. A víz behatolt a házakba és emberi és állati holttesteket, házszerkeket és mindenféle árukat sodort magával. Nyolcz ház beomlott, sok megrongálódott. Eddig *80 holttestet fogtak ki a patakokból.* Ezek a templomokban vannak felravatalozva, ötvenet pedig már eltemettek. A szerencsétlenség áldozatainak számát azonban még nem tudják. Cassaróban minden elpusztult. Balazzolóban, Acreidában, Ferlában és Granatóban szintén kiszámíthatatlan a kár. A katonaság mindenütt halálmegvetéssel végzi munkáját. Közvetlen részletes hírek még nincsenek, mert a táviró-összeköttetés megszakadt.

KÜLÖNFÉLÉK.

□ **Csak semmi újítás.** A különböző amerikai egyetemeken kínai hallgatói, felbátorítva a kínai körökben újabban mutatkozó féltékeny utáncsókajától, elhatározták, hogy a japán diákok példáját követve, tetőtől talpig európai-
asan, illetőleg amerikai-
an öltözködnének. Mindezenelőtt felhagytak fejük borotválásával, lemondtak sokszínű ruháikról, félredobták csoszogó papucsukat, megrövidítették Kinában a tudóst jelző hosszú körmeiket, szóval csalódásig hasonlók lettek az elegáns japán fiatal-sághoz. A kínai muffsaiak modernizáció törekvéseit senkisémmé háborgatta. Ettől felbátorítva az „Ősz ünnep“-nek alkalmából elhatározták, hogy legnagyobb diszúkról, a hajfonatról, magyarán mondva: copfjukról is lemondanak, eképpen beigazolni akarják azt, hogy a menyei birodalom fiai immár teljesen egybeolvadnak a fehér polgáriassal. De ekkor nem várt akadályba ütköztek. — Még mielőtt ugyanis a merész reform-munkájukat foganatosíthatták volna, egy rendeletet kaptak a washingtoni kínai követőtől, mely szigorúan megtiltja az „álarcos játék“ további folytatását és kilátásba helyezi, hogy azokat a vakmerőket, kik csak egy hüvelyknyivel is mernék megrövidíteni tisztelenreméltó fejdíszüket, rögtön visszaviszik Pekingbe, hol a talpukra suhintó bambusz nád kioktatja őket arról, hogy a régi műveltségükre büszke Kína nem kér a fehér barbárok hamis civilizációjából.

A megfenyegetett diákok rögtön levetették az európai viseletet, felvették helyette nemrég sutba dobott kínai öltözetüket és bánatosan növesztik körmeiket és copfjaikat japán fajrokonai nem csekély mulattatására.

□ **Régi vicc.** Az alábbi ércet a „Figaro“ mondja el és oly ósrégi, hogy — akár unjnak is lehet már számítani. Egy fiatalember rettenetes csunya, de még rettenetesebben gazdag leányt vesz el feleségül. Még a „mézes“ hetekben tartanak, ami-

kor meglátogatja egy barátja, aki majd el ájul, a mikor megpillantja az asszonykát. De az ifjú férj zavartalan jókedvvel kérde tőle, amikor az asszonyka néhány lépéssel odébb állott:

— Nos, hogy tetszik a feleségem?
A jóbarát kimos zavarral válaszolta:
— Edes istenem! . . . Hát csinos, elég csinos! . . . Csak úgy vettem észre, hogy az egyik szemem üvegből van . . .
— No igen, elvégre senki sincs hiba nélkül.
— Aztán egy kicsit mintha dadogna is . . .
— Ej, hát ez is valami?
— Nem szólva arról, hogy pupos is . . .
— No már az igaz.
— Es sánta!
— De nem tulságosan.
— Es . . . de pszt! Erre jön éppen!
A fiatal férj kacagva mondja:
— Oh csak beszélj egész bátran! No mert az asszony — süket is.

□ **Takarékoskodó milliomosok.** Potsdamban saját nyaralójában nemrégiben meghalt egy schönbergi milliomos. Hálószobájának kitakarítása után ágya alatt egy hatalmas vasládát találtak, melyben kétezer darab ezüst ötmárkás volt. Az ezüst márkások fényesre tisztítva vattába bepakolva, évszám szerint rendezve fekdtek a ládában. Az elhunyt milliomos egy időszaki lapot adott ki életében, melynek szerkesztője, egyedüli munkatársa, szedője, nyomója és — olvasója volt egy személyben, Gondolható, hogy a szerkesztésen, lapkiadáson és ezüstmárkások fényesítésén és rendezésén kívül a milliomos mással nem is foglalkozott. Egy másik schönbergi nábob is ismeretes takarékoskodásáról. Legutóbb ujonnan épített és fényesen berendezett villáját mutatta meg egy építőmesternek. Mikor már az egész villát megnézték, a konyhát nézték meg. Az építőmester elcsodálkozva azon, hogy egyszerű festetlen fenyőfaasztalon mily gazdagon van terítve a cselédek számára.

— Mit? A cselédek számára — mondotta milliomos. — Nem, itt mi ettünk. Csak nem hiszi talán, hogy mindennap fényesen berendezett ebédlőnkben étkezünk és bepiszkitjuk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telek-könyvi hivatalában az elmúlt két hét folyamán a következő ingatlan átruházások jegyeztettek be: *Polónyi Tamás* eladja az aradi 6998. sz. tkvben felvett ingatlan 2200 koronáért *Polónyi János*nak. Az aradi polgári takarékpénztár eladja az aradi 2025. sz. tkvben felvett *Pernya*-választó utcai 37. sz. házat 8000 koronáért *Biró Domokosné Pittner Paulinának*. *Pichler János* és *Peresa Péter* eladnak 127. □-öl üres telket 560 koronáért *Gila Bálint* és neje *Kovács Erzsébetnek*, *Filipov Simon* eladja az aradi 1596. sz. tkvben felvett kőszar-utcai 16. sz. házat 3200 koronáért özv. *Dörner Jánosné Heutscher Alajzának*. *Szegfü Róza* eladja az aradi 1600. sz. tkvben felvett kőszar-utcai 13. számú házat 2400 koronáért *Szegfü Jakabnak*. *Mosóty István* eladja az aradi 6187. sz. tkvben felvett *Ferdinánd-utcai* 4. sz. házat 12600 koronáért *Moldován János* és neje *Milován Aurorának*. *Szabados Imre* eladja az aradi 4492. sz. tkvben felvett *Kossuth-utcai* 4. sz. házból az öt illeltő részt 6000 koronáért *Szabados Gyulának*. *Sonnenfeld Károly* eladja az aradi 4282. számú tkvben felvett *Pernyára választó-utcai* 58. sz. házat 2400. koronáért *Hintermayer Ilonának*. Az aradi polgári takarékpénztár eladja az aradi 1060. sz. tkvben felvett *Belváros határ-utcai* 1. sz. házat 8500 koronáért *Opreán Péter* és neje *Volantir Márának*. *Mihájlovits Joca* eladja az aradi 1442. sz. tkvben felvett közép-utcai 32. sz. házat 1800 koronáért *Bartha József* és neje *Zimmer Róznak*.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 108—8 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 113—5 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 113—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 112—3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 113—5 fillérig, közép páronként 240—260 kilo-

gramm sulyban 111—3 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 108—9 fillérig.

Sertéselészám. Szeptember hó 24. napján volt készlet 47,650 darab, szeptember hó 25. napján főlhajtatott 820 darab, szeptember hó 25. napján elszállított 939 darab, szeptember hó 26. napján maradt készlet 47,531 darab. — Uzlet: Szilárd.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 27.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkdv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 28,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás derült, hűvös.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.89— 6.90
Buza 1903. áprillisa	7.15— 7.16
Rozs októberre	6.16— 6.17
Rozs 1903. áprillisa	6.32— 6.33
Zab októberre	5.66— 5.67
Zab 1903. áprillisa	5.95— 5.96
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.50— 5.52
Káposzta-repce októberre	11.90—12.—

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.87— 6.88
Buza 1903. áprillisa	7.14— 7.15
Rozs októberre	6.14— 6.15
Rozs 1903. áprillisa	6.30— 6.31
Zab októberre	5.62— 5.63
Zab 1903. áprillisa	5.91— 5.92
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.52— 5.53
Káposzta-repce októberre	—

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	686.50
Magyar hitelrészvény	726.50
Leszámitolóbank részvény	461.—
Rima-Murányi vasmű részvény	495.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	716.75
Közuti vasut	623.—
Városi villamos vasut részvény	329.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 27.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék 4%	97.92
Magyar arany 4%	—
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	205.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	161.50
Oszták papírjárdék	101.—
Oszták járdék ezüst	101.—
Oszták járdék arany	121.50
Koronajárdék	99.73
1860-iki államsorsjegyek	151.50
Oszták-magyar bankrészvény	1585.—
Magyar hitelbankrészvény	726.50
Oszták hitelbankrészvény	686.25
Oszták-magyar államvasut	716.50
20 frankos arany (Napoleon)	19.06
Német birodalmi marka	117.—
London	239.50
Páris	95.10

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 27. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szűrtől moslék 12'80—13— korona mmázsánként.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Frieda Arad. Beküldött novellája nem közölhető. Feldolgozása jó, témája azonban nemcsak valószínűtlen, de lehetetlen is. Azonkívül álnévvel, vagy névtelenül beküldött közleményeket nem szoktunk figyelembe venni.

E. F. Jászberény. A *Magyar Estilap* után közöltük. A forrást ott tudhatja meg.

V. D., Arad. Mátyás király Kolozsváron született.

F. A., Borosjenő. Tessék a tudósítást megkezdni.

X. X. Arad. Magasfalu Pozsonymegye pozsonyi járásában van; posta-és táviróhivatal.

Aradmegyei tanító urak figyelmébe!

Most jelent meg
INGUSZ I. és FIA

aradi könyvkereskedő cég kiadásában

Csik János
Aradmegye földrajza

számos aradi és megyei látképpel illusztrálva és két térképpel ellátva, a népiskolák III-ik osztálya számára.

Bolti ára 50 fillér.
Kapható minden könyvkereskedésben.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Írta: **Galsai Kovács Ernő,** [13]
1848—49. honvédőrnagy.
(Folytatás.)

Szomorú karácsony.

De mitsem gondoltak ezzel ott a várban a zsarnokság vérehei, kiknek kebelében nem volt emberi szájalom és nemesebb érzés, csak a szoldateszta brutalitása, kik nem akarták belátni, hogy mit tehet egy város lakossága, ha még akarna is, egy hadsereg ellen? Így kellett azután irgalom nélkül Aradváros egy részének elpusztulni és a lakossága ezreinek nyomorba jutni.

Bekövetkezett a karácsony szent estéje. Remegett Arad városa, hogy a bős ellenség az ünnepet megzavarja, de az Krisztus születésének éjjelén Aradvárosát lángba nem borította. A város bombázása elmaradt.

Ez alatt Gaál ezredes intézkedett, hogy mi mentől előbb ismét átmenjünk Uj-Aradot megszállani és a várat ez oldalról újból körülzárolni.

Azonban a Maroson a jég zajlott, minél fogva átjárást a hídfőnél nem lehetett készíteni. Már napokig bajódtak azon Margitay Gábor az aradi kerületi építészeti hivatalbeli mérnök vezetése alatt, még végtére a nagy hidegben erősen befagyott a Maros és sikerült szalmával s arra rakott deszkákkal egy biztos átjárót készíteni, a melyen a sereg ágyukkal átment.

December 26-án, karácsony másodnapján

délre az áthidalás elkészült. Uj Aradot most már harmadszor megszállottuk; miután pedig abban ellenség nem tartózkodott, azt minden zaj nélkül elfoglaltuk.

En ugra a Varga féle egy emeletes házba mentem szállásra, melynek azonban az ellenség most már nemcsak a butorait és felszereléseit törte össze, hanem még az ablakait és ajtóit is össze trontotta és zúzta. Emayire ment az ellenség vandalizmusa még a magánosok vagyona ellenében is.

December 27-én korán reggel riado ébresztett fel bennünket. Az ellenség már olyan bátorságot merített, hogy bennünkett itt Uj-Aradon akart megtámadni, de mire mi ellenük kiértünk a vár felé, a békési önkéntesek, kit itt előőrson voltak, visszaverték őket.

December 28-án a várbeliek beváltották fenyegetésüket, estefelé, megkezdtek a város bombázását. H rom helyen is meggyult a város, 14 ház leégett közöttük az oláh püspöki lak. Ennél a háznál az volt a nevezetes, hogy tűzfala tetején egy magyar nemzeti zászló lobogott, és bár az egész a háznak a teteje leégett, a zászló sértetlenül maradt. Sokan mentek ki ennek a látására, a minek mindenki örült, és a magyar ügyre jó jelnek jövendőték, de másnapra a magában álló tűzfal leomlott a magyar zászlóval együtt. Mire azt jövendőték, hogy mindannak dacára, hogy a nemzeti ügyünk kiállja a legnagyobb veszedelmet is: utóljára mégis a porba hull.

Ezen idő alatt Gaál ezredes az aradi oldalon Margitay és Herr mérnökökkel a fagyos földből és homokkal megtöltött zsákokból ágyútelepeket csináltatott a vár ellen, hogy a vár ágyuzását viszonyozhassák és kényök-kedvök szerint ne pusztíthassák Arad városát. A vár ágyuzását tehát ez alkalommal ezen telepekből vizionozták is, a mi a várbelieket nagyon meglepte, mert ez még eddig nem történt!

December 31-ét Uj-Aradon töltöttem eltöprenkedve ezen örökké nevezetes emlékü 1848. évnek az utolsó napján, kedves hazánk és a magyar nemzet szomorú állapotán.

Ezen évnek végével mindenfelé vér és tűz pusztították szegény hazánkat és a magyar nemzet fiait.

Sok megható és szomorú esemény történt hazában, különösen Erdélyben és a ráciakta vidékeken és a Bácskában. El lehetett mondani, hogy a magyar nemzet 1242—48 évi tártarpusztítás óta nem volt oly veszedelemben, mint most, midőn a horvát az oláh tót és rác lázadók szöveteztek a császári seregekkel a magyar nemzet kiirtására. Nagyon komoly egy időszak volt ez; főseregünk visszavonulásban az osztrák főhadserg előtt, Erdélyben fennen lobogott a lázadás tüze.

Ugyan megvolt mindezek ellenében a magyar nemzet végnélküli lelkesedése és bátorsága, a melyek csodákat műveltek. De más minden hiányzott: fegyver, öltözet, hadi öltözet, s a mellett vagy ügyetlen és tudatlan, vagy pedig nem igazán hazafias érzelmű vezérek.

Mit műveltünk volna, ha jó s igazán hazafias vezéreink vezették volna seregeinket!

Talán évszázadokig nem fog a magyar nemzet a jelenlegibez hasonló válságos viszonyok között jutni, mit ne is adjon az Isten.

Ki gondolta volna mindezeket az év elején? Mindenhol csend és béke honolt, csupán Olaszországban hangzottak az elégedetlenek ajkán az: „E viva Pio nono“, a melyre semmi súlyt nem fektettünk. Annyira megszoktuk már 30 éves békét, a három császár és király szövetezését, miszerint magam is azt hittem, hogy életemben sem fogok Európában háborút látni, és a háború gondolata is előttem, mint egy rég elmúlt rémnek tűnt el, a melyet történel leírásából ismerek, de amit magam tapasztalni soha nem fogom.

És egyszerre Párisban, a februári forradalom s Lajos Fülöp király elűzése megváltoztatta egész Európát. Akkor kezdtük csak tapasztalni, hogy ezen hosszú béke ideje alatt mennyi gyújtó anyag gyülemlett össze, amely egyszerre mint egy Vulkan tört ki mindenfelé. Olaszországot nem számítva, a hol az már a múlt év őszén kezdett lobbot vetni. Németország minden részeiben Münchenben, Berlinben, Bécsben március 18-án, Pesten március 15-én; mindenhol és mindenfelé háború!

Ilyen gondolatokkal és érzélemmel hagy-

tuk el ezen nevezetes esztendőnek a küszöbét, az eseményektől mint egy elkábult állapotban, mert csak az itteni eseményekkel és borzalmakkal annyira el voltam telve, hogy a többire még gondolni is alig voltam képes; mert csakugyan elég volt nekünk annyi is, a mennyit szegény Arad katasztrófája mellett mi magunk átélünk. Azután meg a mostani zürzavaros időben annyira el voltunk mi szigetelve a világtól, sőt a honi események tudásától, hogy egyáltalában nem tudhattunk semmit, mi történik körülünk, a mi hírek jöttek is innen-onnan, azok olyan bizonytalanok voltak, hogy hitelt alig érdemeltek.

Es ez még reánk nézve jó is volt; mert a nemzeti ügyünk úgy Magyarországon, kivéve Bács Bánátot, hol még egy hős seregnök állt Kiss Ernő és Damjanich tábornokok alatt, és Erdélyben is igen rosszul álltak, a melyeknek tudása bennünket az itteni nyomorúságunk közt még jobban lehangolt volna.

(Folytatása következik.)

Kerpel Izsó

60,000 kötetes

kölcsön-könyvtárába

Telefon-szám: 407.

Aradon, Ártél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

A következő újdonságok érkeztek:

Magyarban: Sienkiewicz: Volyodyovszky ur, Nagy Ig.: Torzképek, Budayné: A négy Yve herceg, Oldal: Két anya, Cajanello: Udvar szerelemben, Sas E.: A férj halála után, Lie.: Elefogytiglan elítélve, Cs. Gruits: A gyámleány, Buday: A reformátor, Koch: Nóm fia, Harmath: Szentek és bolondok, Abonyi: A pávlinói csepe, Szikszay: A remete regénye, Brody: Két feleség, Currer Bell: Yane Cyre, Saunere: Az amerikai unokaöcs, Szentkláray: Uti képek, Krudy: Úres a fészek, Harmath: Az ikrek, stb. stb.

Németben: Schobert: E. Hässliche, Schlichtergroll: Die Hexe v. Klewan, Taylor: Auf Harmeshouse, Kohn S.: Gabriel, Sacher M.: Grausane Frauen, Hyan: Lumpengesindel, Raimund Golo: V. Hand zu Hand, Sienkiewicz: Am lichten Gestade, Gorki: Orlov u. seine Frau, Gersdorf: „Nein“, Berkov: Die Unbegehrten: Der rechte Erbe, Rovetta: Das Idol, Mauret: Die Studentin, Lescott: Michelette, Savage: Die gefangene Prinzessin, Sales: Beaulieu, Lancken: Ein neues Geschlecht, Orzesko: Der Australier, Pont Vest: E. vornehme Ehe, Benedek: Anna Huszár, Flanning: Vom Sturm getragen, Letang: E. schöne Frau, Bülow: Ohne Herz, Paura: Irmengande, Memini-Mario, Cherbuliez: L. Psolski, Harte: G. Conroy, Edwards: Lea, Montepin: D. rothe Hexe, Stead: D. rothe Mann

Francia és angolban igen sok újdonság!

Havi kölcsöndíj 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Ugyan e cég ajánlja a közönség szives figyelmébe Andrassy-tér 20. sz. alatti könyvzenemű- és papirkereskedését, a melyben rendkívül előnyös alkalmi vételek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű-újdonság zaktáron. Atjatszott hangjegyek félárban. Üzleti könyvek kitűnő minőségben és igen jutányos áron. Képes levelező-lapok nagy választékban. Tanszerek minden iskola részére. Egész könyvtárak és egyes, bármely nyelvű könyvek, valamint átjatszott hangjegyek vétele és eladása.

Az izr. ünnepekre való

„makzörök“

óriási választékban!

Üzleti telefon 385. sz.

NYILTTÉR.*

A közeledő fűtési idény alkal-
mából ajánlunk

első rendű szagtalan

Fűtő kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

Légszesz-pirszenet (kokszt),

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

kétszer mosott, valódi porosz

Kovács kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

rostált darabos

bükk faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett félnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

A legjobb
mosósz
mégis csak a valódi.

Henkelféle
Fehérítő Sziksó
fehérítés mellett
chlor mentes

Sok kárteknő
anyag: úgy
mint: Chlor-
mész, Fénypor-
chlorral, Lüg-
szes stb.
melyek gyak-
ran a gazda-
nélkül kerül-
nek a Fehér-
neműhez és
ezeket rongál-
ják a Henkel-
féle Sziksó
teljesen ki-
van zárva.

A főharcosok ártalmatlan, a
szennyező anyagokat távolítja el, sok
munkát, szappant takarít, a sok
dörzsolást mellőzve.

Tehát a ruhát kiméli,
vakító fehérre teszi, kőznek sem
ártalmatlan és különösen alkalmas fa-
dények és padlóak tisztításához is.

Egyedüli elárúsító Ausztria-Magyar-
ország részére:
Gottlieb Voith, Bécs III/1.

Mindenütt kapható.
1651

A legjobb és legegészségesebb
üdítő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cog-
nackal vagy sörvényi sömpökkel vegyítve kitűnő isz-
vegyüléket ad: a

MATTONI-FELD
GIESSHÜBLER
legjelentősebb gyárak
SÁVANYU-KÖR

Ittja a szomjat, hűdt és felfrsít egyaránt. A legjobb
szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

2039

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ ROVATA**

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és
ünnepnep d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint
helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak választékos
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidékre több rőfös- és vegyesáru segédet, a kik a
magyar és román nyelvben jártasak.

Aradi vasúti részére ügyes szakképzett segédt.
Vidéki rőfös és női divatárú-üzlet részére intelligens
ügyes segédet, a ki a magyar, német és román nyelvben
jártas.

Vidéki rövidáru üzlet részére ügyes fiatal segédet.
Vidéki vasáru-üzletbe e szakmában teljesen jártas
németül beszélő és író segédet, a fűszo-áruszakmában is
jártasak előnyben részesülnek.

Vidéki városba, rőfös- és vegyes áru-üzletbe vegyes
segédet, a ki a román nyelvet bírja.

Vidéki vegyes-áru üzlet részére szakképzett, keres-
mény segédet, a ki a magyar, román és tót nyelvben tel-
jesen jártas.

Ajánlunk:

Pénztárkezelésre vagy egyéb irodai teendőkre, kép-
zett női alkalmazottat.

A rövidáru férfidivat szakmában jártas, kirakatren-
dező, 25 éves segédet, a ki vidéki városokban működött.

Szesz bor- és terményáru-üzlet részére e szakmában
működött raktárnokot.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési
munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és fűszeráru szakmában jártas, vidéki üzle-
tekben működött, németül és románul tudó fiatal se-
gédeket

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal ren-
delkező, intel. szakképzett fiatal embert.

Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes
románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-
lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfe-
lelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor, titkár.
Keppich Zsigmond, igazgató.

Mindazon alkalmazottakat, a kik a kör útján állást
kerestek, s még mindig állás nélkül vannak, föl hívjuk, hogy
a kör titkári hivatalánál akár a hivatalos órák alatt sze-
mélyesen, akár levél útján mielőbb jelentkezzenek.

**Régi magyar könyveket
és egész könyvtárakat**
a legmagasabb áron vásárol

Szelinski György
os. és kir. egyet. könyvkereskedése
és antiquariuma
Wien, I., Stefansplatz 6.

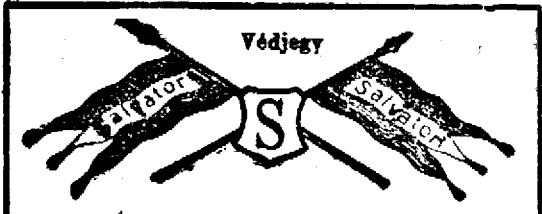
A fűtési idény beálltával minden
rendszerü

kályhákat

fa, kőszén és coaks fűtésre,
ugyszinte tüzi-eszközöket, kemenceze elő-
tétéket, kályha ellenzőket, fa-kosara-
kat, széntartókat stb., a legegyszerűbb ki-
viteltől a legdiszesebbig, nagy választékban
s legjutányosabb áron ajánl

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése nagyban és kicsinyben
Aradon, Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palota.
Rajzkönyvvel kályhákrol kívánatra
készséggel szolgálunk.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.
Vasmentes. Kehemes izu.
Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz es diaetikus ital.
Számos orvosi tekintélyek által különösen
oly egyéneknek ajánlva, a kik ülo élet-
módjuk folytán aranyeres bántal-
makban, hasi pozsga, máj- es vese-
izgatási tünetenyekben vagy húgy-
savas vesehomok és vesekövek
képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
• A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

582

NAPIREND.

Szeptember 28. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Ven-
cel. — Protestáns naptár: Adolf. — Görög-keleti naptár
(szeptember 15.): Nikéta. — A nap két 5 óra 40 perckor,
nyugszik 5 óra 28 perckor. — A hold két 1 óra 48 per-
kor, nyugszik 3 óra 40 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-
baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnep-
okon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett
ülésterem.

Időjósítás. A központi meteorological-intézetnek Aradra
küldött táviratal szerint a mai napra a következő időjá-
rás várható: Változóköny, száraz.

Szeptember 28. A Meteor kerékpár-klub bajnok-ver-
senye a nagyvárad országúton. — Az aradi királyi fő-
gymnasium és állami tanítóképző intézet ifjuságának ki-
rándulása Nagy-Szalontára a csonka toronyhoz. — Az
aradi verseny-egylet igazgató-választmányának ülése dél-
előtt 10 órakor (Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár.)
— A Kossuth Lajos betegsegélyző- és temetkezési-egylet
választmányi ülése délután 3 órakor. — Az aradi önkén-
tes tűzoltókar nagygyakorlata délután 3 órakor (Tököl-
tér.) — A Jókely asztaltársaság közgyűlése este 7 órakor
(Schriffert-vendéglő.)

Ügyes
Lapkihordók
heti fizetéssel felvétetnek az
Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

Nagymennyiségű

LÉCZ

eladó

az Aradi

Nyomdarészvény-

társaságnál.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás
mellett privát vevőknek

Konrad János

óragyára,

aranyárak kiviteli háza

BRÜX, 270 sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czégem a cs. és kir. bíróalmi czimerrel van ki-
tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem,
valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1880
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bayer Hugó, gyógyszerész „A római császárhoz“
Bécs-város, Wollzeile 13. sz.

Ajánlja a t. cz. közönségnek alábbi, saját gyártmányu különlegességeit, melyeknek hatását sok
évi siker biztosítja.

A Bayer-féle salicyl-kaucsuktapasz

biztos szer a tyukszemek és bőrképződések alapos, veszélytelen és fájdalommentes eltá-
volítására. E kitűnőnek bizonyult tapasz ára pontos használati utasítással együtt boríték-
ként 80 kr., vidékre 35., ha az összeg levélfeljegyzésekben beküldetik.
Lanolin-krem durva, repedezett bőr ellen, 1 tégely 25 kr. — Szalmiák-pasztillák, huru-
tos bantalmaknál kitűnő hatással, 1 doboz 40 kr. — Ételpor, kitűnőnek bizonyult, 1 doboz
50 kr. — Utifűtő, legrégebb házi szer köhögésnél, rekedtségnél és elnyájkódásnál, 1 üveg
60 kr. — Fejkorpa, egy üveg 80 kr. — Toilette-czet, egy üveg 50 kr. — Bécsi
hőgyör, teljesen ártalmatlan, a bőrnek simaságot és természetes friss színt ad, egy doboz
50 kr. Fehér, sárga és rózsaszinben (barnáknak). — Arzkenőcs, biztos szer szeplők, máj-
foltok, bőrtakák stb. ellen, egy tégely 70 kr. — Megrendelések csakis „A római császár-
hoz“ címzett gyógyszerertárhoz, Bécs város, Wollzeile 13. sz. Bayer
Hugó gyógyszerész címére intézendők. Naponta 2-szeri postai szétküldés. 1883

NEUMANN ANTAL

zongora-készítő és hangoló

Arad, Batthyány-utca 10. sz.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni,
hogy

zongorakészítő és hangoló iparomat

ismét sajátkezűleg a legnagyobb figyelemmel vezetem.
Legfőbb czélom oda irányul, hogy a t. közönség becses
megelégedését kiérdemeljem.

Zongora-hangolások, javítások, hurozások, bőrzé-
sek a legfinomabb szarvasbőrből gyorsan és pontosan eszközöl-
tetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri 1846.
kiváló tisztelettel

NEUMANN ANTAL

zongorakészítő és hangoló ARADON, Batthyány utca 10. szám.

Telefonmegbízásoknál kérem Révész Nándor könyvkereskedését
(Telefon szám 265) felhívni, a honnan a vett megbízást velem
azonnal közlik.

Kérem a czégre figyelni.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk
jelzálogkölcsonőket

30%, 38, 40% és 50 évi visszafizetésre (amortisációra) fél éves részletek-
ben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése bevonultatik.
A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névérték-
ben fizettetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközil megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt
kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal
forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid ki-
szolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, dijjazásom
utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1025

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Olcsoőbb mint bárhol!

Alkalmi bevásárlási forrás

az őszi és téli idényre

férfi-, fiu- és gyermekruháknek

csakis

Moskovitz Izidor

férfi, fiu- és gyermekruha raktárában

Aradon, Andrassy-tér 8. sz.

(A minorita-templommal szemben.)

És pedig: férfi-, fiu- és gyermeköltönyök, felöl-
tők, ráglán, hav elok, menesikoff, hálópongyo-
lák, városi és utazó bundák, stb. a legmérsékel-
tebb árakon kaphatók. — A n. é. közönség szíves
pártfogását és jóindulatát kérve, maradok teljes tisztelettel

MOSKOVITZ IZIDOR

ARADON, 1877

Andrassy tér 8. szám. (A minorita-templommal szemben.)

Olcsoőbb mint bárhol!

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő siker-
rel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi,
ha a csomagoló papiroson Rozsnyay Mátyás névalírása
olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a
szoba levegőjének felfris-
sítésére és tisztítására.

Egy üveg I kor. 50 fillér.

Hasis-Colloidium.

Kitűnő, minden másszert
felülmuló hatásu tyukszem
és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek
segélyével pár perc alatt zamatos, finom
likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanília
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára I korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerertárában

Aradon, Szabadság-tér.

A pozsonyi kiállításon

arany éremmel

kitüntetett

„Weisenbacher“-féle

COGNACOT

ajánljuk a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe, mint valódi és tiszta

borpárlatot,

s kérjük össze nem téveszteni ama sok, csak hideg, keverés uton készült árukkal.

Hankus és Cserevnyák

tulajdonosok,

Salgó-Tarjánban.

Főraktár Arad és vidékén: Karátsonyi Antal urnál, ugyszintén kapható: Daimel Lajos urnál.

1681

Magy. kir. államv. üzletv. Szegeden.

28867—1902. II. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet az orsovai átrakódó állomáson létesítendő nyílt rakodó, áruraktár, gabonarakár és vámtisztító iroda épület építési munkák végrehajtására.

A tervek, költségvetések, szerződési tervezet, az ajánlati minta, pályázati feltételek Szegeden a magy. kir. államvasutak üzletvezetősége pályafenntartási osztályában (II. em. 4. sz. ajtó) és az orsovai osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt betekintheők.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 10-én déli 12 óráig nyújthatók be az alulírott üzletvezetőség titkárságához (I. em. 22. sz. ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújthatók be: „Ajánlat az orsovai átrakódó állomás magas építményeiről.“

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis október 9-én déli 12 óráig 3000, azaz Háromezer korona bánatpénz teendő le a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (földszint 1. sz.) akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek téríti vevénynyel auandók fel.

Szeged, 1902. évi szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utány omás nem díjazatik.)

Telefon 285.

Értesítés.

Telefon 285.

Van szerencsénk a n. é. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, miszerint Andrassy-tér 21. szám alatt (Lengyel Lőrincz-féle palotában a megyeházzal szemben) levő ugyanazon ház megnagyobbított helyiségében

uri divat üzletünket

egész ujonnan, a mai kor igényeinek megfelelően, fővárosi minta szerint

rendeztük be.

Egyben tudatjuk a m. t. vevőinket, hogy a legújabb őszi cikkek megérkeztek, miért is tisztelettel kérjük további szíves támogatását.

Kiváló tisztelettel

Guttman és Berger.

1608

Telefon 285.

Közgyűlési meghívó.

A Soborsini takarékpénztár részv.-társ.

t. részvényesei

f. évi október hó 13-án d. u. 3 órakor az intézet helyiségeiben tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívotnak.

Napirend.

- I. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére egy bizottság kiküldése.
- II. Két igazgatósági tag megválasztása.
- III. Az alapszabályok 58-ik §-a értelmében netán teendő indítványok tárgyalása.

A t. részvényesek felhivatnak, hogy részvényeiket vagy letéti igazolványaikat az intézet pénztáránál október 13-ig, vagy Aradon az Aradi ipar és népbank főpénztáránál október 11-ig elismervény ellenében letéteményezni szíveskedjenek.

Kelt Soborsin, 1902. évi szeptember hó 26-án.

Gróf Hunyadi Károly,
intézeti elnök.

1687

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt **Szeplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arisztizációt.** E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, róza és orám szízen egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

NE Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: **Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács** gyógyszerész uraknál.

Újabb haladás!

Kérje mindenütt csakis az új Eisenstädter-féle

LINOLEUM

Bejegyzett

Védjegy Vaslovag!

1854

EGLASINE

padlófénymázt. Gyári jegy: „VASLOVAG“ törvényesen védve.

Gyorsan szárad! Kiváló! Mosható! Tűkörülyü! Tartós! Szagtalan!

LINOLEUM ÉS EGLASINE

padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. **LINOLEUM ÉS EGLASINE** használatban a legolcsóbb beeresztő szer. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² méter területre.

Főraktár:

Steinitzer N. cégnél Aradon.

3259—1902. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A m. radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a Soborsini takarékpénztár és társai végrehajtóknak, Paroán Alexa és társai végrehajtást szenvedők elleni 1000 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a m. radnai kir. járásbíró területén lévő, a szelistyei 76. + tkvi A. I. 1—4. szám egész ingatlanokra 342 kor., a szelistyei 38. + tkvi A. I. 1—2. szám 82—83. hrzi sz. egész beltelkes házra 640 korona, s az u. e. tkvi 167., 192., 227., 271. és 331. hrzi számú ingatlanokból Paroán Alexa és Mihó Floare jutalékára az árverést 358 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 28-ik napján délelőtti 1/2 órakor Szelistye községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 34 kor. 20 fillért, 64 korona és 35 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt M. Radna, 1902. évi augusztus hó 27-én.

A m. radnai kir. bíróság telekkönyvi hatósága.

Polgár,
kir. aljbíró.

1686

1029—1902. V. 1968/1 sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszem, miszerint az aradi kir. törvényszék, mint csődbíróság 12782/1902. csőd számu végzésével vb. Pollák Gyula közadós csődtömegéhez tartozó még el nem adott ingókra elrendelt bírói árverés megtartásával az aradi kir. bíróság 1902. V. 1968/1. sz. végzése szerint megvizsgálván 1 Marschall-féle 8 lóerejű, 1 Clayton és Schuttleworth-féle 8 lóerejű cséplőgép, 1 Clayton és Schuttleworth-féle 8 lóerejű használt gőzmozgony (locomobil), gazdasági gépek, gépalkatrészek, csövek és egyéb ingókra 6337 kor. 71 fillér leltári becsértékben az árverés az 1881. LX. t.-cz. (csődtörvény) 158. §-ának rendelkezéséhez képest a visszakövetelési és külön kielégítési jogra való tekintet nélkül nyilvánosan meg fog tartatni.

Ezen árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Boros Béni-tér 11. sz., Kőlcsey-utca 4. sz. és Boros Béni-tér 3. sz. házakban leendő eszközökre 1902-ik évi szeptember hó 29. és következő napjainak délelőtti 9 órája kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az jelzett ingók ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint nyomban készpénzben kezeimhez kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi szeptember hó 16. napján.

Török Dénes,

1689 bir. végrehajtó.

L. Simonyi-utca 6. sz.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

25954—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Talpfák szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének 1903. évi január havától ugyanazon évi április hó végéig szállítandó 20000 darab 1.5 m. hosszú 0.18 alsó, 0.13 felső szélességgel és 0.13 m. vastagsággal bíró lehetőleg száraz III. rangú tölgytalpfára van szükség, a melyek szállítására nézve ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás, valamint az általános és különleges szállítási feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt valamennyi államvasuti üzletvezetőségénél megtekinthetők, illetve szóban levő ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető.

A pályázati felhívás kiegészítő részét képező általános és különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárában szerezhetők meg.

Az ajánlattevő köteles az ajánlott talpfa értékének 5%-át, mint bántópenzt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlat benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 órájáig az alulírott üzletvezető-

ség gyűjtőpénztárába letenni és a szállítás elnyerése esetén, mint a szállítás biztosítására leteendő óvadékot ezen összeget 10%-ra kiegészíteni.

Az ajánlat ivenként egy koronás magyar királyi okmányblyeggel ellátva az ajánlattevő által keltező (a teljes cím és lakóhely kitüntetésével) aláírandó.

A pontosan és olvashatóan kitöltött ajánlat jelen felhívással együtt, mely szintén keltezendő és aláírandó, 60 filléres okmányblyeggel ellátva, lepecsételve ezen külcimmal:

„Ajánlat 25954—902. számhoz.”
folyó évi szeptember hó 30-ik napjá

nak déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség I. általános osztályának főnökéhez benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre nézve az előírt bántópenz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

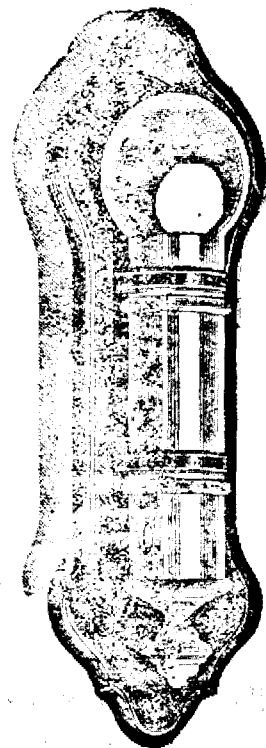
Arad, 1902. évi szeptember hó.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnomat nem díjaztaték.)

Minden rossz szag eltűnik

és a levegő állandóan tiszta és kellemesen belélegezhető, háló, gyermek szobákban, ebédlőben, beteg szobában, irodában és closetben az önműködő

„Longlife“

szobalevegő tisztító készülék által:

Kitüntette a hamburgi egészség ápolási kiállításán 1898. október 9-én stb. stb.

Dicséret és elismerő iratok a bel- és külföldi orvosi tekintélyektől, a felsége cabinetjétől a főnemesség és a polgári körök ezer tagjaitól.

A „Longlife“ készülék minden szobának díszre, ára teljesen felszerelve 7 korona.
Megrendelhető a „Longlife“ vállalatnál Bécs VI. Suspendorfer-strasse 34. (ezelőtt Burggasse.)

Ritka találmány ért el oly nagy elterjedtséget, mint az utolsó 10 év alatt a „Longlife“ szobaszellőztető készülék. A készülék a legtöbb orvostól használva és ajánlva lesz, a mennyiben a szoba levegőjét a legegyszerűbb módon felfrisíti. Hogy ez az emberi szervezetre mennyire fontos, felesleges említeni. Amellett a dohányfüst, kigőzölés és carbol stb. stb. rossz szagát eltávolítja. A készülék igen csinos kiállításban, teljesen felszerelve 7 korona. 1891

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytatosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval.

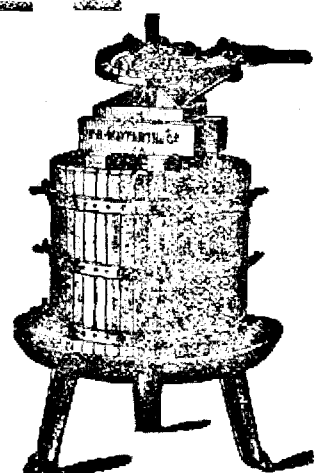
A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.**Szőlő és gyümölcs zúzó**

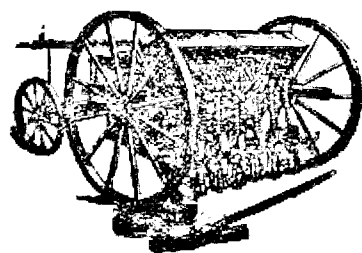
és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad önműködő „HYPHONIA“ gyümölcs és szőlővessző permeterzők.

szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „Agricola“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerék nélkül, dombon, avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által júnnek ki. A lehető legnagyobb munkaidő- és pénzmegetakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések, kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödék és vashámorművek

Alap. 1872. **BÉCS. II/1 Taborstrasse 71.** 850 munkás.

Kitüntette több mint 490 arany ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. — Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek. 965

Akinek

pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, takarítónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki

üzletet, butort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket, birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki

férjhez menni v. nősülni óhajt, tanorákat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad, gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanuló felvenni kíván

az

„Aradi Közlöny“

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki napilap

kis hirdetési

rovatát használja.

Hirdetési levelező-lapok kaphatók a lap elárúsító helyein 50, 60 fillérért és egy koronáért.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Szántóföld,

jó minőségű, 117 kat. hold, ki-
tűnően mivelve. Valkány állom-
ás és az országot mellett,
rendkívül kedvező fizetési fel-
tétellekkel, felszereléssel vagy
anélkül, betegség miatt eladó.

Bővebbet 1681

Hoffmann Márk

Szeged, Petőfi Sándor-sugárút 89. sz. a.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatreméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezeket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemi baj-
okban, szifilisben, valamint elveszít-
ett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngyülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Óreg, fiatal egyaránt írhat a Staat
Medical Institutnak az alant jelzett
szimre, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelés
széljéből az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivétel nem tesz. Mindenki ír-
hat érte bárholonnan magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérmenté-
mentendők. 1341

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz“.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Nagy raktár lópokrócokban.

Lábizzadás, Hónaljizzadás

ellen

egyező és biztos hatásu szer a Hajós-féle

Általános hintőpor,

(Tanno-salicyl. comp.)

mely sem bőrt, sem fehérműt nem piszkít. Használata na-
gyon egyszerű és kényelmes, néhányszori behintés után a láb-
izzadás és a vele járó kellemetlen szag teljesen megszűnik.

Ára egy doboznak 35 krajczár.

Cséplőgéptulajdonosoknak nélkülözhetetlen!!

Elsőrendű köszerekkel ellátott

Mentő-szekrény

előírás szerint összeállítva darabja 5 forint.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészítetnek.

Kapható egyedül:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Pályázati hirdetmény.

Seprős és vidéke fogyasztási
szövetkezetében az üzletvezetői
állás üresedésbe jön.Üzletvezető javadalmazása:
évi 1200 korona és a bruttó
forgalom $\frac{1}{2}\%$ természetbeni
lakás, fűtés és világítás.1000 korona cautio és sze-
mélyes bemutatkozás megki-
vántatik.

Rozvány József,

1673

elnök.

Árverési hirdetmény.

Az újvidéki szerb nemzeti szin-
házalap tulajdonához tartozó, az
Aradváros 288. sz. tjkben A. +
1233. hrsz. a. felvett Árpád téri
3. számú ház f. é. októberhó 9-én
d. e. 9. órakor, az aradi gör. kel.
szerb hitközség üléstermében (Szt.-
Péter-tér 8. sz.) megtartandó ön-
kénytes nyilvános árverésen fog
eladatni.Kikiáltási ár 24.000 korona,
melynek 10% a bánatpénzül le-
teendő.Az árverés eredménye a ve-
vőre azonnal kötelező, az eladó-
tulajdonos pedig fentartja magának
a jóváhagyási jogot, mire vonat-
kozólag a határozat legfeljebb f. é.
október hó 31-ig hozandó.Vevő köteles a vételár $\frac{1}{2}$ ré-
szét az árverés jóváhagyása ese-
tén, f. é. november hó 1-én Uj-
vidéken, a szerb nemzeti szintár-
sulat pénztáránál lefizetni, s en-
nek lefizetése után azonnal bir-
tokba is lép; a hátralékos vétel-
árat pedig köteles — esetleges
más megállapodás hiányában —
a birtokba lépés napjától szá-
mitandó 5% kamatokkal együtt,
a fentemlített pénztárnál f. é. de-
cember hó 30-áig lefizetni, ami-
kor is neki a tehermentes átira-
tásra alkalmas szerződés ki fog
adatni.A f. évi november hó 1-től
járó állami adót és egyéb köztartó-
zásokat, nemkülönben az átruhá-
zási költséget és illetéket egye-
dül vevő fizeti.A mennyiben vevő az árverési
feltételeknek eleget nem tenne,
bánatpénzének elvesztése mellett,
az ő veszélyére és költségére
újabb árverés fog megtartatni. A
tulajdonos és jelenlegi bérlők közt
fenálló szerződések a vevőre nézve
is kötelezők.Kelt Ujvidéken, 1902. évi szept-
ember hó 10-én.Dr. Vucsetits Illés,
a színházalap ügyésze.

Felvilágosításokat teljessé-
nyen ad a
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
☛ Telefon szám: 151. ☛

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
☛ Telefon szám: 151. ☛

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Apró hirdetésekre

szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Nándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrásy-tér.

Kubina Béláné

papirkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papirkereskedésében, Andrásy-tér.

Ozv. Hammerschlag L.-né

dohánytőzsdéjében, Andrásy-tér.

Lészay Sándor

dohánytőzsdéjében, Andrásy-tér.

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Waggongyárban.

Hoffmann József

tűszerkereskedésében, Forray-utca.

Magyar és német

levelezésben perfect könyvelő hől-
gyet elfogad, Krausz Elemér és
társai drogua üzlete, Arad, And-
rásy-tér. 1668

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsökben, vagy
egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az
erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen
és bérmentve kapható: **Schwauen-
Apothek, Frankfurt a/M., 1909**

Egy jó forgalmu

korcsma-üzlet teljes berendezéssel
eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.
1606.

Eladó ház.

Pankotán, a város legélénkebb he-
lyén, Rigler-féle sarokház, melyben
50 év óta vas-, fűszer- és divat-
kereskedés áll fenn, szép lakosztá-
lyokkal és szőlőskerttel, kedvező
feltételek mellett elköltözködés
miatt eladó. Soltz Gyula, Pankota. 1592

Hatóságilag engedélyezett nemzetközi
állatorvosi

Tudakozó intézet

Bécs, I., Vorlauffstrasse 4.

Tudósítások direkte hozatási forrásokról,
valamint direkte eladásokra, az állati be-
tegségekről stb. tanácsok és oktatások.
Kérjen ingyen prospektust! 1909

Droguista gyakornok

Krausz Elemér és Tsai Arad, And-
rásy-tér, nagybani drogua üzlete,
egy 4 közép iskolát végzett jóháb-
ból való csinos külsejű fiatal em-
bert, előnyös feltételek mellett, el-
fogad. 1667

Teljes ellátást

keresek intelligens izr. családnál
október 1 től, lehetőleg a waggon-
gyár közelében. Szíves megkere-
séseket az ár megjelölésével „Ma-
gánhivatalnok” czim alatt a ki-
adóhivatal továbbít. 1678

Eladó ház!

Depsó-utca 1/a. számú félemele-
tes uri lakház, szép kerttel, igen
előnyös áron eladó. Bővebbet ugyan-
ott a háztulajdonosnál. 1679

Tanulók

heti fizetéssel felvételnek az Aradi
nyomda részvénytársaság könyv-
nyomdájában és könyvkötészetében.

Kitünő hangu

Schunda-féle cimbalom eladó mál-
tányos áron. Megtekinthető Krispin
J. zenemű-kereskedésében. 5021

☛ Telefon 486. ☛

Ajánlják dusan felszerelt raktá-
rukat

**öntött-vas kályhákban
és tűzhelyekben**

Pöhm és Gedeon

vaskereskedése 76

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Czimek

bármely ország- és szakmából, ajánla-
tok székülése és üzleti összeköttetések
létesítése céljából (postadíj jótállásá-
val) Rosenzweig József és fiai Nemzet-
közi Czimirodájában Budapest, V., Nádor-
utca 13. sz. 1670
Prospektus bérmentve.

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 300

tüzi fecskendők,
kutak és gummi tömlők
gyári árakon.

Javítások elfogadtatnak.

Egy intelligens fiatal özvegy

uri nő ajánkozik egy magános ur-
hoz, vagy plébániára házvezetőnő-
nek helyben vagy vidékre. Czim
a kiadóhivatalban. 1688

500 forintot fizetek annak, aki

Bartilla fogvizének hasz-
nálata mellett, üvegje 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlík.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.
öröksej,** (E. Winkler) **Wien,** 19/1
Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon: Ring
Lajos** Asztalos Sándor-utca 1. sz. **G.
Földes Kelemen,** Deák Ferencz-utca
11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük min-
denütt határozottan **Bartilla-féle** fog-
vizet. Hamisítványok feljelentői 161 dí-
jaztatnak. 303

Meghívás.

Magyarát hegyközség

október hó 2-án d. e. fél 9 óra-
kor a község házán

közgyűlést

tart, melyre a szőlőbirtokos
urakat tisztelettel meghívjuk.

1690

A magyarati hegyközség.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most
újából megjelent és számos kiadást ért
Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer
czimű könyve, amely jó tanácsokat ad
ezen bajok ismertetésére és gyógyke-
zelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegekből
történt előzetes beküldése esetén bér-
mentve küldi **Carl Röber Braunschweig.**

☛ Telefon 322. ☛

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók
a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a
a taucazi országút melletti rak-
tárból. 704

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy
a n. b. közönséget értesíteni, hogy Ara-
don, a háltéren az „**Arany potyka**”
helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ár-
folyam szerint mindenkor nálam kapha-
tók. Póstaí megrendelések a legponto-
sabbban utánvét mellett eszközöltetnek.

Becses partfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

haláruda tulajdonos.

302

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönség-
nek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat

és olyanokra megbízást kész-
séggel elfogadok. 1200

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

140861—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák kalapok,
ruha- és fehéreműek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkal-
mával azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adni:

állomáson f. évi szeptember hó
Bpest nyugoti 29-én d. e. 9 óra
Budapest, 1902. szeptember
havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztaték.)

Egy

korrepetitor

kerestetik

egy heted osztálybeli gymna-
siumi tanulóhoz vidékre.

A tanfolyam görög pótló.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz
intézendők. 1644

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

esász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készáruban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölly-tér 7. szám alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű názi ruhákat is jutányosan, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy csakis uri leányok részére

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításaért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra
60 korona.

Tisztelettel:

Vuk Lukréczia,
női szabónő.

1572

Telefon 378.

Telefon 378.

Egyéves önkéntes urak figyelmébe!

Október elsején bevonulandó önkéntes urak szíves figyelmét bátorítom felhívni

dél-magyarországi

elsőrendű egyenruházati intézetemre,

melyben minden

egyenruhákat

ugy előírás, mint legjobb szabás és legolcsóbb árban készítek.

1336

CZIRÁKY ALAJOS,

m. kir. esendőrségi szárnyszabó, a magy. kir. államvasutak tiszt. egyenruha szállítója és a 33. cs. és kir. gyalogezred ezred-szabója

Aradon, Andrássy-tér 3. sz., Tabajdy Károly-utca sarkán.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőimnek szíves tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Jemlom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tökölly-téri Kishalmi-főmezőfürdő mellett

folytatom.

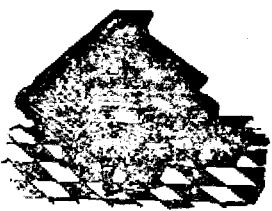
Főtörökvésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel.

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

FAIX JACQUES zongora készítő

Arad, Batthyányi-utca 35. szám.

Ajánlja jól berendezett zongorakészítési műhelyét,

elvéllal és pontosan eszközöl minden e szakmába tartozó munkát, ugyszintén zongorahangolást. — Raktáron tart elsőrendű bécsi, hazai és saját készítményű zongorákat, melyeket 6 évi jótállás és versenyképes árak mellett árusít.

1686

Havonkénti bérbeadás jutányosan.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2602

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.